

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

факультет медико-фармацевтичних технологій

кафедра косметології і ароматології

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: АЛЕРГІК НА ПРИЙОМІ У КОСМЕТОЛОГА

Виконав: здобувач вищої освіти групи

ТПКЗм 17 (5,5) – 016

спеціальності: 226 Фармація, промислова фармація
освітньої програми Технології парфумерно-
косметичних засобів

Анні МАРГАРЯН

Керівник: професор закладу вищої освіти кафедри
косметології і ароматології, д.фарм.н., професор

Інна БАРАНОВА

Рецензент: завідувач кафедри біологічної хімії,
д.біол.н., професор

Віра КРАВЧЕНКО

Харків – 2023 рік

АНОТАЦІЯ

Алергія – це не хвороба сама собою, а стан, що може призвести до розвитку алергічних хвороб. Одним із найсерйозніших алергічних захворювань є бронхіальна астма – найпоширеніша в світі хронічна хвороба серед дітей. Приблизно 235 мільйонів осіб живе з астмою. Понад 80% смертей, пов'язаних із астмою, припадає на країни з низьким та нижче середнього рівнем доходів. Водночас слід знати, що ефективний контроль та лікування астми рятує життя пацієнтів.

Ключові слова: алергія, косметика, шкірні захворювання

ANNOTATION

Allergy is not a disease in itself, but a condition that can lead to the development of allergic diseases. One of the most serious allergic diseases is bronchial asthma - the world's most common chronic disease among children. Approximately 235 million people live with asthma. More than 80% of asthma-related deaths occur in low- and lower-middle-income countries. At the same time, you should know that effective control and treatment of asthma saves patients' lives.

Key words: allergy, cosmetics, skin diseases

Зміст

ВСТУП	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗКРИТТЯ ПРОБЛЕМИ АЛЕРГІЇ В НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ.....	5
1.1. Аналіз розкриття проблеми алергії	5
1.2. Види алергії.....	6
1.3. Симптоми та причини алергії	13
1.4. Види алергії на шкірі	16
1.5. Профілактика алергії	22
ВИСНОВКИ ДО I РОЗДІЛУ	23
РОЗДІЛ II. КОСМЕТИЧНІ ЗАСОБИ, ЇХ ПОХОДЖЕННЯ, ТА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	24
2.1. Історія виникнення косметики.....	24
2.2. Види косметичних засобів по догляду за шкірою	25
2.3. Косметичні засоби.....	26
2.4. Сучасні косметичні засоби.....	27
2.5. Ринок, асортимент і якість косметичних кремів.....	29
ВИСНОВКИ ДО II РОЗДІЛУ.....	32
РОЗДІЛ III. ВИЗНАЧЕННЯ АЛЕРГІЧНИХ РЕАКЦІЙ В КОСМЕТОЛОГІЇ	33
3.1. Косметика та алергія.....	33
3.2. Компоненти косметики, які викликають алергію.....	37
3.3. Правила домашнього косметолога для алергіків.....	38
3.4. Реакції на косметичні засоби	40
3.5. Шкірні проби	42
3.6. Заходи профілактики при алергії на косметику.....	45
3.7. Виникнення алергічних реакцій у косметологічному салоні.....	46
ВИСНОВКИ ДО III РОЗДІЛУ	48
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51
ДОДАТКИ.....	56

ВСТУП

Актуальність теми. Алергія – один із найпоширеніших у світі розладів імунної системи, що з'являється у відповідь на контакт із чужорідними для організму речовинами.

Приблизно 10-30% населення індустріального світу страждає від алергічних реакцій, а кількість таких осіб щорічно зростає. Алергенами, тобто речовинами, що провокують алергію, можуть бути певні харчові продукти, пилок, домашні тварини, побутова хімія, медичні препарати та інші чинники. Залежно від алергену, алергічна відповідь може проявитися у вигляді запальної реакції на тілі, чхання, слезотечі та безлічі інших симптомів.

Алергія – це не хвороба сама собою, а стан, що може призвести до розвитку алергічних хвороб. Одним із найсерйозніших алергічних захворювань є бронхіальна астма – найпоширеніша в світі хронічна хвороба серед дітей. Приблизно 235 мільйонів осіб живе з астмою. Понад 80% смертей, пов'язаних із астмою, припадає на країни з низьким та нижче середнього рівнем доходів. Водночас слід знати, що ефективний контроль та лікування астми рятує життя пацієнтів [7].

Об'єкт дослідження: косметика та її склад.

Предмет дослідження: вплив косметики на шкіру та на алергію.

Мета дослідження – розкриття складу косметики та її вплив на алергічні реакції.

Відповідно до мети магістерської роботи були поставлені наступні **завдання:**

1. Опрацювати науково-популярну літературу та описати історію виникнення косметики, її склад та види.
2. Дослідити склад косметичного засобу, виготовленого в Україні.
3. Вивчити найпоширеніші алергени, специфіку проявів алергії.
4. Розглянути фактори, які обумовлюють якість косметики.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗКРИТТЯ ПРОБЛЕМИ АЛЕРГІЇ В НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ

1.1. Аналіз розкриття проблеми алергії

Алергія (або гіперчутливість негайного типу, гіперчутливість 1-го типу) – це надмірна відповідь (реакція) імунної системи на чужорідні речовини (інакше – алергени, антигени), що характерна тільки для осіб, схильних до алергії. У цих осіб у відповідь на потрапляння в організм алергенів виробляється надмірна кількість антитіл класу IgE, що й запускає механізм розвитку алергічної реакції.

Прояви алергії залежать від алергену, що запускає реакцію гіперчутливості (алергічну реакцію). Зокрема, алергія може проявлятися закладенням носа, бронхоспазмом (перекриттям дихальних шляхів внаслідок спазму бронхів), почервонінням шкіри, висипкою, свербіжем, розладами травлення тощо. Алергічні реакції розрізняють за важкістю: від помірних до важких, інколи навіть загрозливих для життя (до прикладу, анафілактичний шок) [2].

При контакті з алергеном організм виробляє специфічні антитіла (IgE). Вони знаходяться на поверхні запальних клітин, які, у свою чергу, зустрічаються на слизовій оболонці дихальних шляхів, крові. Коли трапляється повторна зустріч алергену і антитіл, відбувається реакція. Вона провокує розвиток нежиті, закладеності носа, чхання, кашлю, почервоніння очей, проблем з диханням. За часом алергія може відбуватися протягом декількох хвилин, а може розтягнутися на кілька днів або тижнів.

Алергени можуть потрапляти в організм ззовні, їх називають екзоаллергенами. Ті, які виробляються самим організмом, називають ендоаллергенами або аутоімунними алергенами.

ВООЗ стверджує, що з алергічною реакцією хоча б раз в житті стикалися майже 90% населення планети.

Однозначно визначити причини, які провокують виникнення алергії, сучасна медицина не може. Але точно відомо лише те, що пов'язані вони зі

спадковістю. Якщо обоє батьків алергіки, то і дитина, швидше за все, народиться зі схильністю до алергії. Якщо проблеми є тільки у одного з батьків, тоді шанси народити дитину алергіка знижуються до 30% [4].

Існують фактори, які є провокаторами початку алергічної реакції:

- Неприятлива екологічна ситуація в регіоні проживання;
- Часті стресові ситуації;
- Безконтрольне надлишкове приймання лікарських препаратів;
- Наявність в приміщенні великої кількості побутових алергенів: килимів, м'яких іграшок, на яких збирається пил, квітучих рослин, тварин;
- Безладне та нераціональне харчування;
- Порушення харчування матері під час вагітності;
- Раннє переведення малюка на штучне вигодовування;
- Паразитарні захворювання;
- Робота на шкідливому підприємстві [11].

1.2. Види алергії

Алергію можна розділити на кілька видів, залежно від того, що виступає провокатором її появи.

Респіраторна форма: алергічний риніт, риносинусит, бронхіальна астма. Остання визнана найбільш небезпечним видом респіраторної алергії.

Контактна (шкірна) форма: кропив'янка, atopічний дерматит, екзема, набряк Квінке (ангіоневротичний набряк). Через стрімкий розвиток, особливо, в області гортані, несе величезну небезпеку, оскільки ускладнює дихання та може призводити до летального результату без надання кваліфікованої медичної допомоги [13].

Харчова алергія: це алергія на харчові продукти або окремі їх компоненти. Найбільш виражені алергени – риба, молоко, курячий білок, горіхи. Крім того, провокувати виникнення алергічних реакцій можуть і харчові добавки, консерванти та барвники. Виявляється у вигляді гострого запалення шкіри, дихальної системи [15].

Алергія на укуси комах: реакція на отруту комах, яка потрапляє в організм після укусу або після контакту з продуктами життєдіяльності таких комах, як оси, бджоли. У місці ураження починає відчуватися свербіж, воно червоніє та опухає.

Алергія на ліки: проявляється дуже стрімко після початку приймання ліків або терапії. Особливо часто зустрічається після лікування антибіотиками. Щоб уникнути сильних алергічних реакцій, введення нового препарату необхідно починати з малих доз, поступово збільшуючи, постійно спостерігаючи за реакцією організму, особливо, у дітей.

Алергія на щеплення: каталізатором реакції є компоненти вакцини. Вони потрапляють безпосередньо в кров, тому реакція може бути як сповільненою, так і досить важкою [17].

Анафілактичний шок: Найбільш агресивний вид алергічної реакції. Розвивається стрімко, виникає при рецидивному попаданні в організм каталізатора алергії: ліків, харчових продуктів, хімічних препаратів, отрути комах.

Алергія при вагітності: пов'язана з гормональними змінами в організмі жінки. Оскільки в цей період заборонено приймати антигістамінні препарати, тому без консультації з лікарем, лікувати алергію неможна, щоб не нашкодити малюкові [23].

Алергія на домашніх тварин.

Найчастішими причинами (сенсibilізаторами), що запускають алергію на домашніх тварин, є дрібні частки зовнішнього покриву (шерсті), слини чи сечі тварини, що потрапляють через повітря під час вдиху та через слизові оболонки. Алергія проявляється ринокон'юнктивітом (закладений ніс, прозорі водянисті виділення з носа, почервоніння очей, слезотеча), екземою (висип червоного кольору на шкірі, що свербить, пече) та асмою. Розвиток алергії на домашніх тварин, особливо в дитячому віці, збігається з високим ризиком розвитку астми [22].

Алергія на котів

Наразі ідентифіковано (виокремлено) 8 антигенів котів (*Felis domesticus*), найчастіше (80-95% випадків) сенсibilізатором є білок Fel d 1, що міститься в слині кота. Для цього виду алергій розроблена специфічна імунотерапія (десенсибілізація), що є досить ефективною.

Алергія на собак

Сьогодні ідентифіковано (виокремлено) 6 антигенів собаки (*Canis familiaris*), найчастіше (45-55% випадків) сенсibilізатором є білок Can f 1, що міститься в слині та в шерсті собаки. Для цього виду алергій розроблена специфічна імунотерапія, проте вона є менш ефективною порівняно зі десенсибілізацією на котів [23].

Харчові алергії

Залежно від шляху сенсibilізації (виникнення реакції підвищеної чутливості (гіперчутливості) на конкретний алерген) харчова алергія є або результатом реакції на алергени, що потрапили через шлунково-кишковий тракт (1 клас алергенів), або внаслідок перехресної сенсibilізації до алергенів пилку рослин (2 клас алергенів), що надійшли через дихальні шляхи.

До прикладу, в особи, яка страждає від алергії на пилок берези (алерген Bet v 1), можливо, будуть спостерігатися симптоми перехресної алергії на яблука (алерген Mal d 1), на черешні (алерген Prua v 1), на сою (алерген Gly m 4), на арахіс (алерген Ara h 8), до ківі (алерген Act d 8), на моркву (алерген Dau c 1), на лісовий горіх (алерген Cor a 1) [9].

У профілактиці та лікуванні харчових алергій важливу роль відіграє практика вилучення з раціону харчових продуктів, що провокують алергічні реакції. Грудне вигодовування також запобігає ризику розвитку алергій у дітей. Доведена також важливість задовільного стану мікробіому кишківника (мікроорганізмів, що заселяють кишківник) у зниженні ризиків появи та проявів алергічних реакцій.

При харчових алергіях також можливий розвиток анафілактичного шоку – небезпечного для життя стану, що потребує негайної медичної допомоги.

Алергія на білок

Більшість харчових алергенів рослинного походження, а саме 65%, належать до 4 груп білків: prolamin, cupin, Bet v1, profilin.

Більшість харчових алергенів тваринного походження, переважно належать до 3 груп білків: tropomyosin, parvalbumin, casein.

Алергія на молоко

Алергія (надмірна відповідь імунної системи) на молоко переважно зумовлена наявністю у ньому білка казеїну чи білків сироватки, наприклад, лактоальбуміну. Алергія на молоко проявляється переважно в дитячому віці, у деяких випадках може зникнути самостійно. Якщо причиною алергії є білки сироватки (при нагріванні вони розпадаються), то дитина може споживати термічно оброблене молоко, йогурт, молочно-кислі продукти. У випадку алергії на казеїн, що витримує високі температури, діти не переносять будь-які молочні продукти. Відтак, у разі алергії на білок молока, призначають безмолочну дієту, замінюють тваринне молоко, до прикладу, на соєве молоко [26].

Варто відрізнити алергію на молочні білки від проявів непереносимості лактози (молочного цукру). Причиною лактозної непереносимості є відсутність або неефективність ферменту лактази, що розщеплює лактозу (молочний цукор). Найчастіше непереносимість лактози зустрічається в дорослих, оскільки з віком у дітей (переважно після 3-10 років) зменшується кількість даного ферменту. Існують випадки цілковитої відсутності лактази.

Для виявлення непереносимості лактози існують спеціальні діагностичні тести.

Алергія на яйця.

До складу яєчного білка входять 4 основні алергени (овомукоїд (OVM, Gal d1), овальбумін (OVA, Gal d 2), овотрансферрін (Gal d 3), лізоцим (Gal d 4)). Яєчний жовток містить два алергени: α -livetін (Gal d 5) і YGP42 (Gal d 6).

Під дією нагрівання алергічні властивості яєчних білків знижуються, відповідно, зварене на твердо яйце є менш алергенним, а ніж сире яйце, чи яйце зварене на рідко. Проте певні види алергенів є стійкими до нагрівання.

Найчастіше алергія на яєчний жовток пов'язана з підвищеною чутливістю до білка ліветину Gal d 5, який належить до сироваткових альбумінів, та виявляється, крім яєчного жовтка, у м'ясі та молоці ссавців. Тобто алергія на цей білок жовтка буде проявлятися й на куряче м'ясо, вживання якого даній особі також варто уникати [2].

При алергії на яйця курей можлива перехресна алергія й на яйця перепілки, качки, гуски чи індички. Відповідно, вони не можуть бути альтернативою при цьому виді алергії.

Для докладного визначення причини алергії на яйця, тобто визначення конкретного білка-алергена, варто проводити діагностичний тест.

Інші види алергії

Алергія на сонце (фотодерматит)

Сонячну алергію провокує ультрафіолетове опромінення. Під впливом УФ-опромінення в організмі утворюються речовини-фотосенсибілізатори, що, своєю чергою, запускають алергічну реакцію.

Найчастіше сонячна алергія проявляється кропив'янкою, а на місці появи червоних плям на шкірі згодом можлива поява пігментних плям (гіперпігментації).

Фотодерматит провокують також деякі лікарські препарати, а також рослини, наприклад, борщовик.

До речовин, що в поєднанні з сонячними променями можуть викликати алергічну реакцію (фотоалергію), належать деякі компоненти парфумів, дезодорантів та антибактеріального мила. Саме тому фахівці не

рекомендують застосовувати ці засоби безпосередньо перед прийманням сонячних ванн, адже на шкірі можуть з'явитися темні пігментні плями. Найбільше від алергії на сонце потерпає обличчя, шия, зона декольте, кисті рук. Тобто ті частини тіла, які постійно перебувають на сонці [2].

Як виглядає висип при алергії на сонце: кропив'янка; пухирці з прозорим вмістом; червоні плями; свербіж, пекучі відчуття на шкірі; зони гіперпігментації (надмірної засмаги).

Інші симптоми алергії на сонце: слабкість, запаморочення; головний біль; порушення дихання.

Для попередження появи алергії на сонце варто уникати перебування на відкритому сонці, особливо від 12 до 14 години, захищати шкіру одягом, головним убором, користуватися сонцезахисними кремами з високим ступенем UV-захисту (не нижче UV-25, UV-30).

Алергія на воду.

Алергія власне на воду є рідкісним явищем. Аквагенна кропив'янка трапляється приблизно в одному випадку з 230 мільйонів, тобто в цілому світі це десь лише 32 людини загалом. Проявляється водна алергія кропив'янкою на шкірі та сильним подразненням і свербіжем [25].

Хлорована вода в басейні може викликати висипку, подібну до алергічної. Проте хлор самостійно не викликає алергії. Одночасно хлор, його випари, є надзвичайно сильним подразником як для шкіри, так і для слизових оболонок, особливо в осіб із подразненими слизовими чи шкірою. У разі появи реакції на басейн – варто припинити водні процедури та пошукати такі басейни, де очищення та дезінфекція води здійснюється іншими засобами, наприклад, озонуванням.

Алергія на гроші

Це ще один рідкісний вид алергічної реакції. Тут алергічну реакцію провокують певні речовини (нікель, а також фарби), що використовуються під час виробництва банкнот і монет. Відтак, при контакті з грошима у

алергіка може виникнути шкірний висип і свербіж, а тривають такі симптоми від декількох годин до декількох днів.

Лікування алергії

Ліки від алергії (таблетки, краплі, мазі)

Перший крок у лікуванні алергії – усунути контакт із алергеном. На жаль, часто це реалізувати складно або й неможливо. Тому застосовують протиалергічні ліки (наприклад, антигістамінні – лоратидин, цетиризин), що зупиняють розвиток алергічної реакції, допомагають полегшити та контролювати алергічні симптоми.

Більшість антигістамінних препаратів можна придбати в аптеці без рецепта лікаря – у формі таблеток чи капсул, для дітей передбачені сиропи. Сучасні препарати швидко знімають основні симптоми алергії, зручні у застосуванні (1 раз на добу), не викликають сонливості, звикання. Перед застосуванням уважно прочитайте інструкцію, дотримуйтесь наведених рекомендацій [19].

Якщо прояви алергії є на шкірі – можна застосовувати спеціальні протиалергічні мазі чи гелі, які знімають зуд, почервоніння, припухлість. Протиалергічні мазі варто придбати для домашньої аптечки, адже їх можна наносити на місця укусів комарів, інших комах та при сонячних опіках.

Часто ті, хто страждають від нежитю при алергії, використовують судинозвужуючі краплі в ніс (деконгестанти). Слід пам'ятати, що такі краплі не призначені для довготривалого прийому, їх можна застосовувати не довше 7 днів, а деякі й 3-5 дні, тому уважно читайте інструкцію щодо застосування.

Якщо ж після правильного застосування протиалергічних препаратів прояви алергії не минають або повторюються, необхідно обов'язково звернутися до лікаря. Він підбере індивідуальне лікування, а у більш складних випадках лікар призначає й інші препарати: кромоглікат натрію; модифікатори лейкотрієнів; кортикостероїди.

Імуноterapia при алергії (або десенсибілізація) – це своєрідний курс, що привчає організм хворого до алергену, так, щоб імунна система перестала

реагувати на конкретні алергени, виробилася стійкість (толерантність) до даних алергенів. Проводиться імунотерапія курсами ін'єкцій, що можуть тривати декілька років [22].

Алергія: коли звернутися до лікаря?

Якщо безрецептурні медикаменти від алергії малоефективні, а прояви алергії нарастають;

розвиток бронхоспазму, неможливості повноцінно дихати;

запаморочення, втрата свідомості;

анафілаксія, особливо початок розвитку шокового стану.

1.3. Симптоми та причини алергії

Одним з найбільш поширених симптомів алергії є чхання. Завдяки йому організм позбавляється від подразників, одночасно з невеликою кількістю секреторної рідини. У випадку, коли це напад алергії, то чхання стає патологічно частим, без конкретної причини.

Під час алергії слизова носа запалюється і ущільнюється. Виникає закладеність носа та нежить. Нормальний відтік слизу ускладнений, при спробах висякатися закладеність тільки посилюється. При цьому, з носа постійно відбувається відтік прозорої рідини, не схожої на виділення при застуді.

Почервоніння очей, слъозогінність. Подразнення слизової оболонки ока – один з найбільш частих симптомів алергії. Очі сверблять, сильно червоніють, і ця симптоматика може тривати до декількох тижнів.

Кашель. При алергії він сухий, ніби дряпає горло, настільки сильний, що може провокувати блювоту. Пов'язано це з набряком дихальних шляхів, їх звуженням.

Задишка. Складнощі з вдихом і видихом дуже часте явище при алергії. Мають вони ту ж природу, що і кашель, дихання супроводжується свистом.

Почервоніння на шкірі, висипання, подразнення. Подразнення шкірних покривів, висип, свербіж характерні для контактної алергії. Можуть проявлятися у вигляді набряків на обличчі та інших частинах тіла [23].

Причини

Алергія є формою імунної відповіді на різні речовини. Алергеном, потенційно здатним викликати таку реакцію, може бути будь-яка субстанція.

Найчастіше в ролі алергенів виступають різні білкові структури, при повторному контакті з якими наш організм розпізнає їх як чужорідні та намагається нейтралізувати. Приклади алергенів, які зустрічаються найчастіше:

Цвіль. Вологі, теплі місця – ідеальне місце існування грибка. Кухня, підвали, ванна кімната та льох вимагають особливого контролю на предмет алергену.

Пил. Реакції можуть бути різними, від чхання до хронічного риніту і навіть астми чи екземи.

Домашні тварини. Потенційними алергенами є шерсть, виділення та слина тварин. Найчастіший алерген – білок слини (а не шерсть, як прийнято вважати). Кішки люблять вилизуватись, і саме так зі слини білки-алергени потрапляють на шерсть.

Таргани.

Нікель. У виробництві біжутерії, одягу, мобільних телефонів та побутових інструментів нікель активно використовується. Сверблячка – це частий симптом алергії саме на метал.

Сульфати. Застосовуються у виробництві мила, скла, сульфатної целюлози, шкіряної продукції, кольорових металів та для фарбування бавовняного текстилю.

Формальдегіди. Вихлопні гази, побутова хімія, тютюновий дим – це не просто шкідливі хімічні компоненти довкілля. Це ще потенційна загроза для алергіків. Вони викликають хронічні дерматити, проблеми із травленням та мігрені у чутливих осіб.

Пеніцилін. Призначення антибіотиків можливе лише після виключення алергії на пеніцилінові компоненти.

Латекс. З цього матеріалу виготовляються медичні рукавички та презервативи. Головний симптом алергії на латекс – висип або утруднене дихання після контакту з подразником [14].

Пилок. Люди, які страждають на поліноз, при вдиханні пилку отримують цілий набір неприємних симптомів: почервоніння очей, чхання, слюзотеча, риніт та інше. Зanedбана хвороба призводить до бронхіальної астми.

Комахи. Укус комахи пов'язаний із ризиком сильного набряку гортані, труднощів із диханням.

Зміг. Повітря, отруєне вихлопними газами, побутовими відходами та викидами промислових підприємств – найнебезпечніший алерген.

Молоко. Звичайне коров'яче молоко часто викликає алергію у дітей віком до 3 років. Найчастіше це трапляється у хлопчиків. Виявляється непереносимість у вигляді висипу та шлунково-кишкових розладів. Дорослі також страждають від алергії на молочні продукти і ця недуга змушує відмовитися від кисломолочних продуктів, йогуртів та сирів.

Морепродукти. У чорному списку: лосось, омари, устриці, краби, форель, тріска, ікра. Рідше викликають непереносимість лускаті риби. Алергія на рибні продукти не проходить із віком. Недуга, що проявилася в дитинстві, може продовжитися і в зрілому віці [22].

Арахіс.

Ячний білок. З віком непереносимість яєчного білка у більшості людей минає. Ячний білок додають у багато продуктів, косметику та ліки.

Злаки. Алергенний компонент пшениці, жита та ячменю – білок гліадин.

Цитрусові. Профілін або хімічні засоби для обробки цитрусових.

Спеції та прянощі. Часник та кориця очолюють список алергенів цієї категорії.

Розвиток алергічної реакції відбувається у кілька етапів. Перший етап – первинний контакт із алергеном, або сенсibilізація. Починається активація імунної системи у відповідь на використання чужорідного білка (наприклад, видоспецифічний β -лактоглобулін коров'ячого молока).

Після розпізнавання білка клітинами імунної системи утворюються специфічні антитіла – імуноглобуліни.

При повторному контакті з тим же білком спрацьовує механізм «імунологічної пам'яті» і відбувається лавиноподібне вироблення специфічних імуноглобулінів (IgE, IgM, IgG, IgA) для швидкого зв'язування цього білка. Паралельно з цим синтезуються спеціальні активні речовини (медіатори алергії), які сприяють підвищенню судинної проникності, посиленню секреції слизу, скорочення гладкої мускулатури бронхів, залученню в осередок алергічної реакції імунних клітин.

При цьому розвиваються типові клінічні симптоми алергії: свербіж, чхання, сльозотеча, почервоніння, набряк, поява висипу.

Однією з характерних алергічних реакцій є IgE-залежне запалення слизових оболонок носа, бронхів, кон'юнктиви.

1.4. Види алергії на шкірі

Алергічна реакція на шкірі може бути виявом різних видів патологій. Види алергії на шкірі включають ряд алергічних станів, таких як набряк Квінке, екзема (атопічний дерматит), кропив'янка, алергічний дерматит, алергія на укуси тварини, сезонна алергія. Докладніше про кожен із видів алергій на шкірі розповідаємо далі.

Набряк Квінке

Набряк Квінке – це шкірна алергічна реакція, яка є найважчою формою кропив'янки. Цей вид шкірної алергії пов'язаний із набряком слизових. Найчастіше опухають м'які тканини обличчя – губи, повіки, щоки. Перехід набряку на шию небезпечний розвитком набряку гортані – смертельно небезпечного стану, у якому повністю перекриваються верхні

дихальні шляхи. Ця гостра шкірна алергія зазвичай викликається реакцією на ліки або продукти харчування, укуси комах, особливо ос та бджіл, а також на латекс. Харчова алергія на тілі може виникнути через вживання горіхів, молюсків, молока та яєць [4].

Екзема

Екзема чи атопічний дерматит – поширене захворювання шкіри, особливо в дітей віком. Воно вражає кожну п'яту немовля, і лише одного з п'ятдесяти дорослих. Симптоми цієї алергії шкіри виявляються сверблячими висипаннями. На шкірі обличчя з'являється «молочний струп» - почервоніння та поява скоринок жовтого кольору. Голова покривається жовтими сальними лусочками. Найчастіше, алергія на тілі виникає у вигляді висипу в областях згину (алергія на ногах під колінами та алергія на шкірі рук у ліктьових складках). Прояви алергії на шкірі відбуваються через вовну тварин, засобів для чищення, пилу [33].

Алергічна кропив'янка

Кропив'янка – це алергія як опік, прояв на шкірі подразнень, подібних до опіків кропиви. Супроводжують цим алергічним опікам пухирі різних розмірів, алергічний висип на тілі та свербіж шкіри. Подібна алергія,

висипання у дітей на шкірі є симптомом харчової алергії на шкірі. Існує два види кропив'янки: гостра та хронічна. Гостра кропив'янка найчастіше виникає через неалергічні причини, такі як тепло або фізичне навантаження, а також через ліки, продукти харчування, укуси комах або інфекції. У дорослих кропив'янка найчастіше хронічна і триває понад 6 тижнів. Вона не алергічна та виникає незалежно від алергенів. Може супроводжуватися набряком Квінке [21].

Алергічний дерматит

Контактний дерматит – прояв цієї алергії на шкірі характеризується тим, що проявляється лише у тих місцях, які мали прямий контакт із алергеном. Виявитися може через кілька хвилин, і через кілька днів після припинення контакту. На вигляд сприймається так: почервоніння і набряк контактуючої ділянки шкіри, свербіж, поява висипання на шкірі (пухирів) у цій галузі, на місці пошкоджених бульбашок виникає ерозія, залишає після себе жовтуваті скоринки. Мило, засоби для прання, шампуні або навіть надмірна дія води - все це може викликати алергію на руках. Інші предмети, які можуть викликати алергічний висип у дорослих, – це метали, наприклад, нікель, клеї, лак для нігтів, ліки місцевої дії, рослини та латексні рукавички [27].

Алергія на укуси комах

Якщо вас вкусили бджоли чи оси, нормальна реакція від алергії на шкірі включає біль, набряк та алергічний почервоніння шкіри навколо місця укусу. Найсерйозніша реакція на укуси комах – алергічна реакція, яка потребує негайної медичної допомоги. Симптоми серйозної алергічної реакції на укуси комах включають:

утруднене дихання;

генералізована (широко поширена) кропив'янка, яка проявляється у вигляді червоного висипу, що свербить, і поширюється не тільки на укуси, але і на інші області;

алергія на шкірі обличчя: набряк обличчя, горла чи тканин рота;

утруднене ковтання;

прискорений пульс;

запаморочення чи різке падіння артеріального тиску [44].

Сезонна алергія

Сезонний алергічний риніт або сінна лихоманка – це один із видів шкірної алергії на зовнішній алерген, такий як пилок. Вона проявляється шкірною алергією на обличчі: викликає запалення та набряк слизової оболонки носа та захисної тканини очей (кон'юнктиви). Симптоми сезонної алергії на шкірі включають чхання, закладеність носа, а також свербіж і слезотечу в очах, носі та роті.

Алергія на холод – це неадекватна реакція організму людини на вплив низьких температур. Для появи її ознак досить вийти в морозний день або в сиру вітряну погоду на вулицю, з'їсти морозиво або опинитися в прохолодному приміщенні з кондиціонером. У нормі ці ситуації не повинні

викликати ніяких хворобливих станів, але у людини з холодовою алергією можлива поява патологічних реакцій, починаючи від кропив'янки та закінчуючи більш серйозним спазмом гладкої мускулатури бронхів [33].

Крім того, алергічна реакція може виникати влітку (під час плавання в морі, річці тощо) і мати небезпечні наслідки.

Симптоми холодової алергії досить різноманітні.

Найчастіше прояв алергії на холод – це холодова кропив'янка. Після впливу низької температури через кілька хвилин на шкірі з'являються висипання, що супроводжуються сильним свербінням. Як правило, вони з'являються на відкритих ділянках шкіри, які контактують з холодом, наприклад, на обличчі, долонях, а при вживанні охолоджених напоїв на губах. Алергічні висипання білуваті або рожеві на колір і сильно сверблять. Зазвичай ці прояви проходять вже через кілька годин [25].

Іноді до зовнішніх проявів алергії на холод приєднується нежить або псевдоалергійний риніт.

Гіпотонія (знижений артеріальний тиск).

Холодова мігрень.

Рідше утруднене дихання та кропив'янка.

Також внаслідок порушеного живлення ділянок шкіри, які були піддані впливу холоду, можливий розвиток холодового дерматиту.

Найбільш інформативним методом діагностики наявності у людини алергії на холод є тест зі шматочком льоду, під час проведення якого невеликий шматочок льоду прикладається до шкіри на 15-20 хвилин. Якщо після цього на шкірних покривах спостерігається свербіж, почервоніння або/та пухирі, тест вважається позитивним. Слід знати, що у разі наявності спадкової холодової алергії, цей тест також дає позитивний результат, проте характерні прояви виникають лише через кілька годин [46].

Лікування алергії на холод.

На жаль, ефективне специфічне лікування алергії на холод на сьогодні відсутнє. Всі існуючі лікарські препарати знімають виключно симптоматику,

а саме захворювання вилікувати не здатні. У переважної більшості, за призначенням лікаря використовують антигістамінні препарати.

Профілактичні заходи.

За можливості необхідно уникати контакту з будь-якими можливими алергенами (холодною водою, снігом, льодом тощо).

За 1-2 год. до виходу на вулицю змастіть обличчя і руки тонким шаром жирного (не зволожуючого) крему – він частково захистить шкіру від впливу холоду [23].

Перед виходом на вулицю не вживайте алкогольні напої. Деякі люди помилково думають, що це є гарним профілактичним засобом при даному виді алергії. Насправді це серйозна і небезпечна помилка! Алкогольні напої не тільки не перешкоджають алергії на холод, але і сприяють загостренню процесу.

Для позбавлення від даних проявів краще якомога швидше перейти у сухе тепле місце, випити що-небудь гаряче, надіти теплий сухий одяг і прийняти антигістамінний засіб (якщо ви не зробили цього заздалегідь). Повністю врятувати від алергічних проявів теплий одяг не зможе, однак значно послабить їх прояв. При цьому слід знати, що синтетичні і вовняні речі в змозі спровокувати алергію, тому слід вибирати одяг з бавовняної (лянової) тканини.

Перед настанням осінньо-зимового періоду зміцнюйте імунітет, загартовуйтеся. Не перемерзайте. Поступове загартовування за допомогою низьких температур (водні процедури, повітряні ванни) може десенсибілізувати організм і знизити його чутливість до холоду.

У раціон харчування необхідно ввести продукти, багаті на жирні кислоти: жирні сорти риби, рослинні олії, насіння.

Так як алергія на холод часто виникає на тлі хронічних захворювань і стресів, то варто їх виявити і пролікувати під наглядом та за призначеннями сімейного лікаря. Звертайтеся, завжди раді Вам допомогти [18].

1.5. Профілактика алергії

Аби зменшити ризик появи алергічних захворювань, доцільно вживати заходів для її профілактики: зміцнювати імунітет, уникати стресів, не запускати хронічних захворювань, раціонально застосовувати лікарські препарати (не вживати їх безконтрольно), вести здоровий спосіб життя, правильно харчуватися.

Дієта при алергії – це, по-перше, уникати продуктів, що викликають алергічну реакцію, включно перехресну; по-друге, дотриматися принципів здорового харчування: їсти багато овочів, до 50% загального об'єму їжі, споживати помірну кількість м'яса (не більше денної потреби – 50-60 грамів білку), більше рослинних жирів, складних вуглеводів (наприклад, паста твердих сортів пшениці, цільнозерновий хліб) та риби [14].

Найкращий спосіб попередити алергію – це уникати контакту з алергенами, що запускають (тригерують) її.

У період цвітіння, коли можливе загострення сезонної алергії, потрібно обмежити прогулянки на свіжому повітрі, особливо у вітряну погоду, а після повернення додому промити ніс та очі чистою водою, прополоскати горло, перевдягнутись. Можливо, на цей час варто поїхати відпочивати в інші кліматичні умови, наприклад, на море. Також використовуйте фільтрувальні системи для вентиляції приміщень.

При алергії на домашній (побутовий) пил варто придбати професійні прилади для прибирання, частіше здійснювати вологе прибирання, відмовитися від килимового покриття, замінити подушки та ковдри на гіпоалергенні.

Конкретний алерген, що провокує алергію, допоможуть визначити діагностичні тести – це, відповідно, дозволить лікарю розробити ефективну стратегію лікування та профілактики алергії у вашому випадку [24].

Важливо також є своєчасно відрізнити алергічну реакцію від розвитку інфекційного захворювання. Інфекційна хвороба, зазвичай, перебігає з високою гарячкою, наприклад, 38-39 °C, а її появу можна пояснити

випадками контакту з інфікованими особами. Натомість на користь алергії свідчить наявність контакту з алергеном. Про те як доглядати за інфекційними хворими читайте тут.

Загалом при алергії можна дати такі поради:

уникайте алергену, що запускає алергічну реакцію;

ведіть запис алергенів та проявів своїх алергічних реакцій;

при астмі та ризику виникнення бронхоспазму носіть із собою балончик із ліками, що знімають бронхоспазм (призначить лікар).

У випадку схильності до повторних чи важких алергічних реакцій носіть медичний браслет. Браслет допоможе оточуючим чи медичному персоналу швидко зорієнтуватися щодо можливої причини вашої втрати свідомості (наприклад, при анафілактичному шоку), вчасно надати чи викликати швидку медичну допомогу [6].

ВИСНОВКИ ДО I РОЗДІЛУ

Алергія – це патологічна реакція організму людини, що викликається нетиповою відповіддю імунної системи на проникнення того чи іншого алергену із зовнішнього середовища. Характеризується розвитком генералізованих чи локалізованих запальних процесів. Тип та характер її прояву прямо залежить від індивідуальних особливостей роботи імунної системи та організму людини.

Розвиток алергічної реакції, пов'язаний з роботою імунної системи, яка виробляє антитіла, що ідентифікують конкретний алерген як несприятливий для організму – вони атакують алерген, провокуючи запальну реакцію з усіма наслідками: від невеликої кропивниці та інших висипань, до блискавичного анафілактичного шоку, здатного призвести до смерті [19].

РОЗДІЛ II. КОСМЕТИЧНІ ЗАСОБИ, ЇХ ПОХОДЖЕННЯ, ТА ХАРАКТЕРИСТИКА

2.1. Історія виникнення косметики

Косметичні засоби є у житті кожної людини. І, як правило, при виборі ми реагуємо на бренд та рекламу, а також вартість продукції. Але дуже добре і те, що останнім часом тенденція змінюється, і все частіше покупець звертає увагу на компоненти речовини, що діють.

Уже в Стародавній Греції існувала спеціальна професія – «космет». До космету зверталися по медичну допомогу жінки, що мали косметичні недоліки. Він допомагав приховати, замаскувати вади на обличчі за допомогою гриму. До нього ж приходили і люди, які бажали довше зберегти красу та молодість. Він прописував креми, протирання, водні процедури.

Отже, уже в давнину існувало дві косметики – косметика, що зберігає красу, і та, яка маскує недоліки.

Батьківщиною косметики вважається Єгипет, де вона була відома за 2 тис. років до н. е. У гробницях стародавніх поховань виявлені судини з мазями, маслами – рожевим, мускатним, лавандовим, збереглися пінцети для видалення волосся. За 2 тисячі років до нашої ери єгиптяни вміли накладати тіні, наносити пудру, фарбувати волосся. Косметика рано стала розвиватися в південних країнах (Персія, Індія, Аравія, Південна Америка), де шкідливий вплив жаркого клімату позначився на шкірі, і тому жінки потребували додаткового для її захисту та пом'якшення [23].

Римляни вірили в цілющу користь ароматів і часто застосовували їх в якості медичних засобів. До речі, саме римляни почали застосовувати скляні посудини для зберігання пахучих бальзамів і масел.

XVI століття відзначається різноманітністю ароматичних вод, основними компонентами яких є троянда, лаванда та інші квіти.

XVII століття – вік перук, пудри і, звичайно, насичених ароматів, які служать більше для маскуванню неприємних запахів тіла, ніж для створення загадкового образу красуні.

В кінці XIX - початку XX століття затьмарити славу великої династії Герленов вдалося працювитуму уродженцю Корсики – Франсуа Коті. Парфумера згодом прозвали «Наполеоном парфумерії». Він першим поєднав натуральні і штучні аромати. Він звеличив натуральні аромати, нав'язав лісами, полями, природою, повітрям рідних місць.

XX століття – століття кутюр'є, доповнюють свої колекції індивідуальними ароматами. Першовідкривачем у цій галузі став вже відомий кутюр'є Поль Пуаре, який випустив парфуми в 1911 році [10].

2.2. Види косметичних засобів по догляду за шкірою

Відомо, що, завдяки наявності ліпідної плівки і рогового шару, шкіра має дуже низьку проникність, вона захищена від несприятливих впливів навколишнього середовища, перепадів температури, вологості тощо. Основне призначення косметичних засобів полягає в збереженні і зміцненні цього захисного бар'єра. Крім того, біологічно активні речовини (БАР), що входять до складу косметичних засобів, повинні стимулювати кровообіг, сприяти зволоженню і живленню глибоких шарів шкіри.

Головним критерієм при визначенні засобу як косметичного є його вплив на шкіру чи її придатки з метою очищення чи поліпшення естетичного вигляду.

За метою застосування косметичні засоби можна умовно поділити на:

- гігієнічні;
- профілактичні;
- декоративні.

За формою випуску косметичні засоби діляться на:

- гелі;
- скраби;
- лосьйони, тоніки, молочко;
- активні сироватки;

- креми;
- маски;
- ампульні препарати [44].

Наведені переліки є умовними, тому що з'являються все нові й нові косметичні засоби та методи впливу на шкіру.

До групи гігієнічних засобів входять різноманітні препарати для повсякденного очищення шкіри обличчя, тіла, волосся, тобто мила, гелі, шампуні та скраби різних видів.

До групи профілактичних косметичних засобів належать тоніки, лосьйони, сироватки, креми, маски. Саме ці препарати становлять основний інтерес для косметика, тому що з їхньою допомогою можна поліпшити зовнішній вигляд шкіри і дещо призупинити природні процеси старіння. Косметичні засоби, що відносяться до лікувальної косметики здатні не тільки зовні поліпшити стан шкіри, але і, працюючи на клітинному рівні, надають терапевтичний ефект, сприяючи поліпшенню стану шкіри, корекції порушень в шкірі і, в ряді випадків, застосовуються дерматологами в лікуванні захворювань шкіри [42].

Декоративні косметичні засоби – це засоби для поліпшення зовнішнього вигляду і стану шкіри людини при використанні цих косметичних засобів досягаються переважно завдяки фізико-хімічним властивостям їх компонентів. Завдяки застосуванню декоративної косметики можна прибрати «жирний блиск» шкіри, приховати дефекти (рубці, комедони, пігментні плями, набряки), «підкреслити» лінію очей, брів, губ тощо.

Про поліпшення фізіологічного стану шкіри, на яку наноситься декоративна косметика мови не ведеться. Більш того, тривале і, часом, надмірне використання декоративної косметики призводить до погіршення стану шкіри, її виснаження і часто до розвитку дерматитів [3].

2.3. Косметичні засоби

У сучасних умовах роботу косметика неможливо уявити без готових косметичних форм.

Часи, коли косметик сам готував необхідні для роботи маски і креми, безповоротно минули. Але виникла інша проблема: сучасний ринок пропонує таку кількість різноманітних засобів, такі методики їхнього застосування, що необхідна спеціальна підготовка. Отже, без спеціального навчання косметик не зможе розібратися в цьому розмаїтті.

Фірми-виробники, як правило, обіцяють негайний результат і вічну молодість користувачам своєї продукції; їхні опоненти доводять зворотне. Істина, як завжди, знаходиться десь посередині. Спробуємо розібратися в сучасних косметичних засобах, їхніх особливостях і шляхах впливу на шкіру [7].

2.4. Сучасні косметичні засоби

Відомо, що, завдяки наявності ліпідної плівки і рогового шару, шкіра має дуже низьку проникність, вона захищена від не-сприятливих впливів навколишнього середовища, перепадів температури, вологості тощо. Основне призначення косметичних засобів полягає в збереженні і зміцненні цього захисного бар'єра. Крім того, біологічно активні речовини (БАР), що входять до складу косметичних засобів, повинні стимулювати кровообіг, сприяти зволоженню і живленню глибоких шарів шкіри.

Існують дві великі групи БАР: жиророзчинні та водорозчинні.

Жиророзчинні БАР здатні самі проникати через ліпідний бар'єр і роговий шар епідермісу, а водорозчинні – нездатні. Для того, щоб високомолекулярні і водорозчинні БАР досягли мети, до складу косметичних засобів вводять речовини-провідники, так звані енхансери. Це такі широко відомі в косметичній препаратів: димексид, гліцерол, сквален, лінолева, ліноленова, молочна і гліколева кислоти, лецитин, ліпосоми, вітамін Е, деякі ферменти, олії ши, жожоба, іланг-іланг та ін. Наявність цих препаратів у

складі лосьйонів, кремів, масок передбачає глибоке проникнення всіх компонентів у шкіру [13].

Головним критерієм при визначенні засобу як косметичного є його вплив на шкіру чи її придатки з метою очищення чи поліпшення естетичного вигляду.

За метою застосування косметичні засоби можна умовно поділити на:

- гігієнічні;
- профілактичні;
- декоративні.

За формою випуску косметичні засоби діляться на:

- гелі;
- скраби;
- лосьйони, тоніки, молочко;
- активні сироватки;
- креми;
- маски;
- ампульні препарати.

Наведені переліки є умовними, тому що з'являються все нові й нові косметичні засоби та методи впливу на шкіру.

До групи гігієнічних засобів входять різноманітні препарати для повсякденного очищення шкіри обличчя, тіла, волосся, тобто мила, гелі, шампуні та скраби різних видів.

До групи профілактичних косметичних засобів належать тоніки, лосьйони, сироватки, креми, маски. Саме ці препарати становлять основний інтерес для косметика, тому що з їхньою допомогою можна поліпшити зовнішній вигляд шкіри і дещо призупинити природні процеси старіння.

Декоративні косметичні засоби – це помади, рум'яна, пудри, тіні, лаки для нігтів і волосся тощо. Особливе місце в цій групі займають засоби для камуфлюючого макіяжу [21].

1. Механізм проникнення активних компонентів косметичних засобів у шкіру

Виходячи з особливостей будови шкірного покриву, розрізняють три шляхи проникнення речовин через шкіру:

- по міжклітинних проміжках. Таким шляхом проникають тільки жиророзчинні речовини, тому що міжклітинна речовина є сумішшю ліпідів;
- через цитоплазматичну мембрану клітин епідермісу;
- через волосяні фолікули, сальні і потові залози.

Чим менша молекулярна маса речовини, тим легше, швидше і глибше вона проникає у шкіру. До таких речовин належать гормони багатьох видів, амінокислоти, антиоксиданти (вітамін Е, вітамін С), гліколева кислота, основна кількість ароматичних есенцій. Речовини з великою молекулярною масою ніби «застряють» у роговому шарі епідермісу [34].

2.5. Ринок, асортимент і якість косметичних кремів

В останні десятиліття споживання парфюмерно-косметичних товарів у всьому світі, в тому числі і в нашій країні, зростає. На українському ринку з'явилася величезна кількість нових товарів з новими споживчими властивостями, багато не відомих раніше фірм, як зарубіжних, так і українських. Рівень споживання вітчизняних парфюмерно-косметичних товарів визначається насиченістю ринку імпортованими товарами. До недавнього часу питома вага імпортованих парфюмерно-косметичних товарів за окремими групами (кошти по догляду за шкірою, за волоссям) коливався від 60 до 80%.

Український парфюмерно-косметичний ринок є одним з найбільших споживчих ринків в Європі і продовжує динамічно розвиватися. Він займає 8% європейського ринку і знаходиться на шостому місці за обсягами продажів парфюмерно-косметичної продукції після таких країн як Франція, Німеччина, Великобританія, Іспанія та Італія. В останні кілька років обсяги рос українського ринку досягли цифр, порівнянних з обсягами європейських

країн. Розвитку ринку парфюмерно-косметичної продукції сприяє зростання платоспроможності населення і розвиток інфраструктури. Крім цього, росіяни є найактивнішими по порівняно із західними споживачами парфюмерно-косметичної продукції, вони готові витратити більшу частку свого доходу на цю продукцію. Зараз на частку ро українських виробників припадає близько 47% ринку. Частка російських компаній в товарному вираженні, як правило, перевищує частку ринку в вартісних показниках [12].

На думку багатьох експертів, український ринок косметики є одним з найпривабливіших і швидкозростаючих у світі. Навіть не дивлячись на деякі економічні труднощі, падіння курсу рубля і санкції, косметичний ринок продовжує рости, нехай більш низькими темпами. Це можна пояснити декількома факторами: по-перше, виробники блискавично реагують на кризові ситуації, створюють гнучку систему знижок і бонусів, також оптимізують свої запаси, скорочують рекламні бюджети і коригують асортимент, по-друге, багато компаній, усвідомивши спад доходів населення, стали виходити в мас-маркет, створюючи товари по більш привабливими цінами. По-третє, основні гравці ринку мають потужні наукові відділи, які, використовуючи нові технології, створюють безліч нових продуктів. По-четверте, цільова аудиторія косметичної продукції в основному жінки, які не хочуть економити на своїй красі, і в важкі часи, покупка косметики для них є своєрідним антидепресантом. Всі ці фактори допомагають косметичної індустрії переживати кризові часи [6]. Насиченість українського ринку імпортними товарами, високі ціни товарів відомих західних фірм, низька якість дешевих підробок змусили вітчизняних виробників підвищити конкурентоспроможність своєї продукції.

Нові дослідження та розвиток, освоєння нових технологій, художнє оформлення, рекламні заходи, сучасний підхід до товарної інформації та ін. дослідження сприяли відродженню вітчизняної парфюмерно-косметичної промисловості, підвищенню попиту на вітчизняний товар. В даний час в Україні більше 120 компаній займаються виробництвом парфюмерно-

косметичних товарів. Частка вітчизняних косметичних товарів на споживчому ринку Україні сьогодні досить висока і постійно збільшується. За оцінкою фахівців, кожен третій український покупець воліє здобувати вітчизняну косметику, тому що ціни на неї значно нижче, ніж на імпорتنу і довіру до якості залишається високим завдяки суворим вимогам ГОСТів. Багато українських підприємства випускають продукцію, яка за своїми властивостями і зовнішньому оформленню цілком може скласти конкуренцію широко рекламується імпорتنій косметиці [34].

Серед вітчизняних косметичних товарів найбільшу частку складають кошти по догляду за шкірою. Це пов'язано не тільки з демографічною ситуацією, але і з різко-континентальним кліматом України. Для таких умов рецептури кремів повинні бути іншими, ніж традиційно використовуються в Європі та Америці легкі, часом на 90% складаються з води. Наступна група за обсягом виробництва в Україні – це кошти по догляду за волоссям і туалетне мило. Майже всі підприємства виробляють цю продукцію, а деякі спеціалізуються на її випуску.

На споживчі переваги на українському ринку косметики основний вплив роблять ціна, популярність і авторитет фірми, а так само реклама товару. Якщо раніше імпортна косметика в Україні сприймалася як якісна, то зараз західне якість потрібно доводити, а високі ціни на імпортні товари ще більше активізувало споживання і виробництво вітчизняної продукції. На жаль, з рекламою справи йдуть гірше. По телебаченню ми бачимо в основному багатообіцяючі рекламні ролики імпорتنій продукції і під впливом реклами витрачаємо не малі кошти на їх придбання. Якби вітчизняні виробники так само широко використовували телевізійну рекламу, попит на вітчизняну продукцію був би ще вище.

У даний час на українському ринку косметичних кремів представляють свої інтереси як іноземні фірми виробники, так і вітчизняні. Постійно відбувається розширення асортименту косметичних кремів за рахунок випуску нових найменувань і удосконалення старих. Таким чином,

огляд стану світового та вітчизняного ринків парфюмерно-косметичних товарів показав, що український ринок специфічний, має свою структуру пропозиції і споживання, особливості споживчих переваг. У цілому, це динамічно розвивається ринок, перспективний як для вітчизняного виробника, так і для зарубіжного.

ВИСНОВКИ ДО II РОЗДІЛУ

Ринок косметичних засобів сьогодні такий великий, а якість їх так сумнівна, що все частіше на прийом в «Правильну косметологію» приходять пацієнти з алергією на косметику. Іноді це одиничний епізод і тоді здається, що причиною алергії став певний косметичний засіб – новий крем, вчора придбана помада. Найчастіше приходять ті, хто вже неодноразово зіткнувся з алергічною реакцією на косметичні засоби і вважає, що має «алергію на всю косметику».

Косметична сировина складна за своєю структурою. Вона містить різні хімічні речовини, такі як пігменти, парфумерію, консерванти, емульгатори і різні добавки. Все це може дратувати шкіру і викликати алергію на косметику. Крім того, деякі хімічні речовини, що відшудушують або косметичні процедури також викликають алергічні реакції [1].

Експериментальні результати показують, що шкіра, піддана впливу алергену, також є важливим фактором алергічних реакцій. При постійному підвищенні рівня життя людей косметика, як і мода стають все більш поширеною, і косметичні проблеми з алергією також збільшуються. Найбільш важливим є контактний дерматит і алергічний контактний дерматит. Слід зауважити, що значна частина особового контактного дерматиту викликана косметикою.

РОЗДІЛ III. ВИЗНАЧЕННЯ АЛЕРГІЧНИХ РЕАКЦІЙ В КОСМЕТОЛОГІЇ

3.1. Косметика та алергія

Користуючись косметикою, ми хочемо підкреслити свою красу, і вже точно не розраховуємо на набряклі повіки й губи, плями на шкірі висип та свербіж. Тим часом від алергійних реакцій не застрахований ніхто. Люди з чутливою шкірою і схильністю до алергії – завжди в групі ризику, не алергики можуть також стати жертвою індивідуальної непереносимості певного з компонентів косметики.

На що буває нетипова реакція? Алергенів безліч, проте найчастішими є консерванти, віддушки й барвники.

Причин виникнення алергічної реакції дуже багато. Одним з основних факторів є індивідуальна непереносимість певного компонента косметичного засобу. Дуже часто головними алергенами є барвники, віддушки та різного роду консерванти. Причини Використання косметичних засобів за інструкцією. Неякісна чи прострочена косметика. Різка зміна продуктів у раціоні, а також незбалансоване харчування. Зловживання алкогольними напоями, гострої їжі та продуктами, що містять велику кількість кофеїну у своєму складі. Хронічні стреси. Тривале лікування антибіотиками. Часте використання відлущувальних засобів, що порушує захисний бар'єр шкіри. Вплив зовнішніх факторів докільля (значних перепадів температури та вологості). Низька якість підробок З метою економії дівчата та жінки набувають дешевих косметичних засобів. Але саме в таких підробках може бути агресивна хімічна речовина, яка перевищує допустиму норму, що викликає алергічну реакцію. Закінчення терміну придатності При виборі косметики особливу увагу варто привернути до терміну придатності продукту, оскільки закінчення дати робить навіть натуральні компоненти токсичними для шкірних покривів. Група ризику До групи ризику потрапляють усі, хто користується будь-якими косметичними засобами.

Навіть маленькі діти можуть мати підвищену чутливість до окремих компонентів кремів, лосьйонів та інших засобів для зволоження.

Консерванти

Чим більше всіляких парабенів і формальдегідів у тюбику, тим довше термін зберігання засобу. Виробникові це вигідно: тривалий термін зберігання підвищує шанси продукти не залежатися на полиці магазину.

Тим часом, високий вміст консервантів підвищує ризик алергійних реакцій через концентрацію агресивних хімічних сполук. Засоби з меншим терміном зберігання можуть містити натуральні консерванти начебто сорбінової кислоти або бджолиного воску, але якщо у вас, наприклад, алергія на мед, то від такого засобу доведеться відмовитися.

Віддушки

Тільки дуже наївні люди вірять в те, що в крем або шампунь з ароматом персика дійсно додали персик. В епоху «ароматизаторів, ідентичних натуральним» це недозволена розкіш. До того ж ви пам'ятаєте, як довго зберігаються фрукти? А шампунь?

Чим сильніше і приємніше пахне косметика, тим більше в ній ароматизаторів. Часом вони просто необхідні, щоб приховати неприємний запах вихідної сировини, але іноді це просто рекламний хід виробника для приваблення покупця.

До речі, вчені давно твердять, що натуральні аромати іноді небезпечніше синтетичних. Справа в тому, що натуральні ефірні масла, які є прекрасним природними ароматизаторами, також прекрасно й легко викликають алергічні реакції. Особливо це стосується олії бергамоту і цитрусових.

Барвники

Анілінові фарби в помаді, солі металів (хромові, срібні, нікелеві) в олівцях для очей і туші для вій – найбільш алергенні складові косметики.

До слова, ці речовини можна знайти і в складі інших мешканців косметички. Просто губи й очі – місця, де косметика контактує з слизовими

оболонками, тобто будь-який алерген з комфортом потрапляє всередину організму.

Чим більше стійкий і яскравий колір має продукт, тим більше в ньому агресивних барвників. Так що, вибираючи яскраво-блакитний гель для волосся, криваво-червону помаду і водостійку туш, варто подумати чи легко ви готові з ними розлучитися у разі непереносимості, і чи не варто протестувати нове досягнення косметологічної промисловості до важливих виходів у світ.

Викладаючи немаленькі гроші за коробочки з всесвітньо відомими логотипами, найменше чекаєш каверзи. Здавалося б, якщо косметика якісна і дорога, то і проблем бути не повинно. Однак при існуючому рівні алергізації, коли тим чи іншим видом алергії страждає мало не кожен п'ятий житель Землі, нулі на ціннику не страхують від алергії – її можуть викликати навіть найякісніші інгредієнти.

Як говорилося вище, алергія буває не тільки на «хімію», а й на натуральні продукти. Бажано співвідносити склад косметики з продуктами, на які у вас є харчова алергія.

Не переносите овечу вовну? Варто відмовитися від використання крему й помади з натуральним ланоліном. Харчова алергія на мед або полуницю? Не варто їх додавати в домашню живильну маску. Найсильніші природні алергени: цитрусові, ананаси, шоколад, диня, полуниця, мед.

Гіпоалергенної косметики не буває

Гучні заяву виробників косметики про те, що їх продукція «гіпоалергенна» і «вільна від алергенів» – не більш ніж рекламний прийом.

Зараз лазівки в законах дозволяють ставити таке маркування на упаковку після клінічних випробувань на добровольцях.

Однак коли повіки набрякли тут і зараз, то навряд чи когось втішить факт, що десь у Бельгії у 500 або 1000 добровольців такої реакції не було. Адже алергічні реакції індивідуальні, тому особисто вам ніхто не гарантує безпеку.

Втім, в гіпоалергенну косметику, дійсно, намагаються додавати поменше найпоширеніших алергенів.

Термін зберігання у неї не такий великий через знижену кількість консервантів. Запах може бути менш приємним через відсутність агресивних ароматів, та й апельсиновий скраб не зустрінеш в лінійці гіпоалергенних продуктів. В іншому ж косметика з позначкою «гіпоалергенна» від іншої не відрізняється.

Користуйтеся свіжою косметикою

Не тільки нова косметика може викликати алергічну реакцію. На роками перевірені лінії шкіра може відреагувати неадекватно. І тому кілька причин:

- закінчився термін придатності або пройшло більше його половини. Склад косметичного засобу згодом міняється, оскільки в нього потрапляють повітря і бактерії. Вплив зовнішнього середовища теж ніхто не відміняв. Люди з підвищеною чутливістю шкіри без побоювання можуть користуватися косметикою тільки першу половину строку її придатності;

- не дотримуються умови зберігання та правила використання косметики. Припустимо, косметика зберігається на туалетному столику, а столик стоїть поруч батареєю. В цьому випадку не варто дивуватися, якщо щось зіпсується раніше терміну. Знову ж, якщо маску на обличчі тримати не п'ять хвилин, як зазначено на упаковці, а двадцять п'ять, то в патологічній шкірній реакції виробник не винен;

- фотосенсибілізація. Складові косметики іноді непередбаченим чином реагують на взаємодію з жорстким ультрафіолетом (туш, парфуми, креми з ефірними маслами тощо). Тому від зими до літа склад косметички повинен мінятися;

- накладення ефектів. Прийом деяких ліків (антибіотиків або імунодепресантів), хімічні пілінги, лазерна і фотоепіляція, загальне ослаблення імунітету та інші подразники можуть істотно змінити відповідь організму на цілком звичні речовини.

3.2. Компоненти косметики, які викликають алергію

Речовини, що викликають алергію на косметику

Ароматичні речовини

Іноді ми купуємо крем тільки тому, що нам подобається його запах. Між тим, сильно пахнучі косметичні засоби часто викликають алергію. Речовини, що додають аромат, можуть мати натуральне або синтетичне походження. Варто відзначити, що якщо в складі косметики присутній *fragrance* або *parfum*, під цим терміном можуть ховатися штучні ароматизатори, які часто провокують алергію. Виробники не зобов'язані згадувати назви компонентів, що відповідають за запах косметики. Тому ми не знаємо, штучний це аромат або натуральний – наприклад, синтетичний мускус або ж ефірні масла (у цьому випадку також існує ризик сенсibiлізації). Не без підстав продукти, рекомендовані для догляду за чутливою шкірою, здебільшого не мають запаху взагалі.

Консерванти

Найвідоміші консервуючі засоби – це парабени. Багато жінок воліють уникати цих речовин з побоювання, що вони не тільки викликають роздратування, а й порушують гормональний баланс і призводять до раку. Однак, немає ніяких наукових доказів того, що ці компоненти є причиною злоякісних новоутворень.

Парабени (метилпарабен, етилпарабен, бутилпарабен) в косметиці виконують роль бактерицидних і протигрибкових речовин, і завдяки їм продукція стає більш довговічною. Найкраще рішення – вибирати креми, що містять не більше двох таких компонентів. Але намагайтеся уникати парабенів взагалі, якщо шкіра часто відповідає алергією на відходові препарати.

Кислоти АНА (альфагідрокислоти)

Процедури з використанням цієї категорії кислот роблять дуже часто. Такі речовини відшелушують епідерміс, полегшують симптоми акне,

зменшують пігментні плями, омолоджують шкіру. На жаль, фруктові кислоти також належать до групи алергенних речовин. Крім того, якщо використовувати їх занадто часто, це призводить до того, що шкіра стає пересушеною і дуже чутливою до впливу зовнішніх факторів.

Парафін.

У косметиці може бути рідкий парафін, ізопарафін, вазелін. Ці компоненти роблять шкіру більш жирною. Вони викликають багато суперечок, оскільки є продуктами, отриманими в результаті перегонки нафти. Такі речовини можуть закупорювати пори і блокувати секрецію кожного сала, що сприяє розвитку анаеробних бактерій.

Пропіленгліколь

Це зволожувальна речовина, яка може викликати алергію, якщо наноситься на роздратовану шкіру.

Штучні барвники

Ще одна група косметичних інгредієнтів, що несуть відповідальність за часту алергію. Ризик сенсibiлізації пов'язаний, головним чином, з ароматичними амінами – компонентами синтетичних барвників. Зазвичай вони виступають під назвами пара-фенілендіамін (PPD), пара-толуолдіамін (PTD) і 2-нітро-пара-фенілендіамін (ONPPD).

Силікони.

У косметиці вони застосовуються, головним чином, завдяки розгладжувальним властивостям. Силікони можна виявити у складі шампунів, бази для макіяжу, кремів для обличчя. Через свою структуру і щільне «прилягання» до шкіри вони можуть закупорювати пори. З цієї причини жінки з чутливою шкірою або прищами повинні уникати косметики, що містить силікони.

3.3. Правила домашнього косметолога для алергіків

Нами було відокремлено десять правил домашнього косметолога для алергіків.

1. Залиште професійну косметику професіоналам. Речовини, що містяться в ній, більш активні й агресивні, тому застосовувати таку косметику слід обережно, під наглядом фахівця і, найчастіше, не кожен день.

2. Через високу концентрацію потенційних алергенів уникайте яскравих і отруйних відтінків косметики, а також надмірно стійких засобів.

3. Не купуйте нові лінії, попередньо їх не протестувавши на невеликій ділянці шкіри. Для цього косметику для тіла нанесіть на згин ліктя, а косметику для особи за вуха. На жаль, перевірити таким чином туш і помаду не вийде – реакція слизової може відрізнятись від того, що відбувається зі шкірою. І завжди беріть пробник – як мінімум, це заощадить гроші.

4. Не користуйтеся простроченою косметикою. Якщо ж щось засохло, загусло, змінило колір або запах, не чекайте закінчення строку придатності – безжалісно викидайте.

5. Не зачерпуйте крем з баночки руками – не розносите бруд і бактерій, користуйтеся одноразовими ватними дисками.

6. Намагайтеся одномоментно користуватися косметикою тільки однієї фірми. Реакцію на суміш різнорідних складових передбачити досить складно.

7. Намагайтеся не користуватися засобами з високим вмістом спирту, вони висушують і подразнюють шкіру, полегшують потрапляння алергенів усередину.

8. Деякі види парфумів можуть викликати підвищену фоточутливість, тому небажано душитися перед пляжем або солярієм.

9. Косметикою для тіла не варто користуватися для особи, як і наносити щось на внутрішній ободок вік. Вії алергікам краще фарбувати на дві третини довжини, не торкаючись коренів.

10. Читайте етикетки: при алергії на злакові зверніть увагу на наявність витяжки з паростків пшениці в кремі й наявністю кукурудзяного крохмалю в пудрі, а при непереносимості нікелю відмовитися від лаку для

нігтів з кульками для розмішування. Причому, це стосується і перевірених засобів – виробник цілком може відкоригувати рецептуру.

І, найголовніше : якщо реакція серйозна – терміново звертайтеся до фахівця, причому фахівець цей повинен бути лікарем, а не продавцем-консультантом.

Якщо у вас алергія на більшість косметичних засобів, то шлях до магазину повинен лежати через кабінет імунолога-алерголога і дерматолога, тому що проблема в організмі, а не в косметиці.

3.4. Реакції на косметичні засоби

Алергологічна проблематика використання косметичних засобів насамперед перебуває у сфері інтересів дерматології, проте косметологи повинні знати алергічні властивості кожної речовини, що міститься у косметичних засобах.

У схильних до алергії осіб замість резорбції та звичайного виведення косметичних засобів з дерми вони зв'язуються з протеїнами дерми і, в деяких випадках, зі звичайного гаптену відбувається утворення повного антигену. У відповідь на утворення антигенів організм виробляє антитіла, які при повторному контакті з антигеном утворюють комплекс «антиген-антитіло» з подальшим розвитком алергічної реакції. Алергенність косметичного засобу може залежати не тільки від компонента, що діє, але і від технології його виробництва, методів очищення тощо.

Перед призначенням косметичних процедур необхідний ретельний збір алергологічного анамнезу у пацієнтів. При призначенні косметичних засобів із заздалегідь відомими підвищеними алергізуючими властивостями, а також при призначенні малознайомих засобів перед їх використанням потрібно зробити шкірні проби. Слід виключити застосування косметичних засобів, що не зареєстровані в установленому порядку.

Найчастіше алергічні реакції викликають:

- вітаміни (у складі мезотерапевтичних препаратів, масок); вітамін С;
- рослинні екстракти;
- анестетики (наприклад, лідокаїн);
- склади з ефірними оліями;
- гіалуронова кислота тваринного походження (при мезотерапевтичному способі введення);
- відбілюючі засоби;
- ретиноїди;
- імпланти;
- гліколева кислота;
- препарати білкового походження;
- ферменти-протеази;
- кислоти (саліцилати, органічні сполуки), алантоїн, полісахариди, що використовуються як загусники;
- процедури з очищення та апаратні методи (іонофорез, фонофорез, дезінкрустація);
- знебарвлюючі засоби, барвники для волосся (параамінові сполуки), шампуні, що тонують;
- тіогліколати («холодні хвилі»);
- води для волосся, лаки для волосся (тимол, деривати сірки);
- туш для вій, помади, косметичні креми, пудри, лаки для нігтів;
- мила;
- дезінфекційні добавки.

Що робити, якщо виникла алергія на косметику?

Необхідно припинити використання будь-яких косметичних засобів – декоративної косметики, парфумерії та засобів для домашнього догляду. Ми називаємо це «нульова терапія». Ви не знаєте, поєднання яких засобів дало таку реакцію і не можете вибрати безпечно. Обов'язково треба прийняти

протиалергічний препарат з наявних у Вас або аптеці. У жодному разі не починайте наносити на шкіру лікувальні, на Ваш погляд, креми або мазі, пити цілющі трави, робити примочки. Просто беріть телефон, набирайте номер телефону і просіть записати Вас до лікаря на термінову консультацію. Якщо Ви не можете потрапити до нас, зверніться до найближчого до Вас медичного закладу до дерматолога. Не намагайтеся замінити призначення дерматолога порадами досвідченої подруги, у якої багато разів так було. Це може різко погіршити існуючу проблему.

Що робити, якщо виникла алергія на косметику?

Необхідно припинити використання будь-яких косметичних засобів – декоративної косметики, парфумерії та засобів для домашнього догляду. Ми називаємо це «нульова терапія». Ви не знаєте, поєднання яких засобів дало таку реакцію і не можете вибрати безпечне. Обов'язково треба прийняти протиалергічний препарат з наявних у Вас або аптеці. У жодному разі не починайте наносити на шкіру лікувальні, на Ваш погляд, креми або мазі, пити цілющі трави, робити примочки. Просто беріть телефон, набирайте номер телефону і просіть записати Вас до лікаря на термінову консультацію. Якщо Ви не можете потрапити до нас, зверніться до найближчого до Вас медичного закладу до дерматолога. Не намагайтеся замінити призначення дерматолога порадами досвідченої подруги, у якої багато разів так було. Це може різко погіршити існуючу проблему.

3.5. Шкірні проби

Отже, головне – це ретельний збір алергоанамнезу. Якщо пацієнт має підозру на підвищену реактивність або раніше виникали алергічні реакції на певні речовини, необхідно провести шкірну пробу. Якщо йдеться про мезотерапію, то для цього робиться папула на передпліччі. Ерітема та діаметр папули більше 15 мм після закінчення 24-х годин говорить про те, що даний препарат краще не використовувати.

Як відомо, алергію можуть спричинити деякі анестетики (наприклад, лідокаїн). За наявності обтяженого алергічного анамнезу перед застосуванням кожного нового складу необхідно виконати тест. Для цього на бічну поверхню щоки або зап'ястя наносять засіб і залишають на 36 або 72 години.

Деякі рослинні препарати можуть спричинити почервоніння, лущення. Склади з ефірними маслами загрожують почервонінням повік, слъзотечею, гіперемією. Слід сказати, що дуже рідко виникає алергія на косметику професійних ліній, проте в умовах салону доцільно мати під рукою антигістамінні препарати.

При дуже чутливій шкірі можлива трохи більш виражена ніж у нормі реакція на імпланти (але зауважимо, що це реакція чутливості, а чи не справжня алергія). З особливою обережністю потрібно застосовувати препарати білкового походження, тут алергенність може залежати не тільки від компонента, що діє, але і від технології виробництва, методів очищення та ін.

Не рекомендується одночасно проводити кілька нових процедур.

Неможливо заздалегідь ствердно сказати, що речовина, що використовується, здатна викликати алергічну реакцію. Препарати, що застосовуються у косметологічній практиці, проходять певний алергоконтроль та є умовно безпечними. З практичного досвіду дерматокосметологів відомо, що частіше алергічну реакцію викликають ефірні олії, ферменти-протеази, які часто використовуються в ПАР; кислоти (саліцилати, органічні сполуки), алантоїн, полісахариди, що використовуються як загусники. Екстракти ромашки, календули, які донедавна розглядаються як абсолютно нешкідливі препарати, за певних фізіологічних умов також можуть викликати алергію. Із методів і процедур, за даними літератури, найчастіше алергічні стани викликають очищення шкіри та апаратні методи (іонофорез, фонофорез, дезінкрустація).

Передбачити, що викликає алергію у клієнта, дуже важко. Особливо чутливі люди можуть зреагувати будь-який подразник (т.зв. «ідіопатичне» походження алергічної реакції). Наприклад, набряк Квінке може бути викликаний поєднанням різкого перепаду температур та емоційного збудження.

Перед процедурою треба постаратися з'ясувати з пацієнтом всі нюанси: чи є у нього харчова алергія на якісь продукти, чи була непереносимість якогось виду білка у його родичів, якщо є можливість провести шкірні проби. Вирішенням питання є скасування процедури. Крім того, у косметолога завжди під рукою має бути аптечка з антигістамінними засобами та зовнішні засоби – десенсибілізуючі мазі, які дозволяють знизити шкірну алергічну реакцію. Не варто також сподіватися на словосполучення «гіпоалергенна косметика», воно лише свідчить про мінімальність ризику можливих алергічних реакцій, але не про повну його відсутність.

Сучасні косметичні препарати містять дуже багато компонентів.

Визначити, який саме компонент став причиною алергічної реакції, завжди важко.

Практичний досвід свідчить, що найчастіше алергію викликають або біологічно активні речовини, що входять до складу препарату, або парабени (метилпарабен, бутилпарабен, етилпарабен та їх солі), які використовуються як консерванти. Основи препарату (різні силікони, вуглеводневі сполуки тощо, які забезпечують його розтікання, поглинання), як правило, неалергени, хоча і їх не можна виключати при виникненні реакції. У цьому складному питанні косметолог часто розбирається шляхом спроб і помилок, наприклад, зіставляє склади препаратів, які викликають у клієнта алергічну реакцію, і поступово обчислює алерген. Іноді на це йде від одного до кількох місяців. На жаль, не кожен клієнт готовий чекати на результат такий тривалий термін.

Наявність фармацевтичних препаратів.

При виникненні таких алергічних реакцій на шкірі, як свербіж, почервоніння, кропив`янка, найпростіший спосіб допомогти клієнту зробити холодний компрес, він допоможе при легких проявах алергії. У складніших випадках не обійтися без допомоги фармацевтичних препаратів. У кабінеті лікаря дерматолога-косметолога обов'язково має бути протишокова аптечка.

3.6. Заходи профілактики при алергії на косметику

При схильності до алергічних реакцій слід вживати всіх можливих заходів, щоб уникнути виникнення неприємних симптомів. У профілактичних цілях дотримуйтеся наступних рекомендацій:

Перед тим як використовувати будь-яке нове косметичний засіб (крем, лосьйон, фарбу для волосся та ін.) Проведіть шкірний тест. Нанесіть невелику кількість продукту на внутрішній ліктьовий згин, якщо протягом години на шкірі не з'явиться роздратування, почервоніння або печіння, можна його сміливо використовувати.

При схильності до алергії не купуйте засоби по догляду, що містять натуральні ефірні масла, так як вони можуть викликати небажану реакцію навіть у здорової людини.

Якщо вам вдалося виявити алерген, то необхідно уникати тих косметичних засобів, до складу яких входить ця речовина. Для цього доведеться уважно вивчати барвисті етикетки на тубиках і флаконах.

Якщо на упаковці косметичного продукту присутній напис «гіпоалергенні», не варто їй довіряти беззастережно, краще все ж уважно перевірити склад і переконатися в тому, що продукт не містить небезпечних речовин.

Якщо ви страждаєте від полінозу (алергії на пилок рослин), то не варто користуватися косметикою, що містить екстракти і витяжки трав та інші рослинні добавки.

При використанні масок слід дотримуватися обережності, так як процедура передбачає тривале перебування косметичного засобу на обличчі

(до 20 хвилин). Якщо в косметиці для догляду є алерген, то такий тривалий контакт обов'язково призведе до небажаної реакції.

Якщо людина страждає від алергії на морепродукти, то до вибору декоративної косметики потрібно підходити з особливою обережністю і уникати продукції, що містить перламутр. Ця речовина добувають з риб'ячої луски, тому воно є досить сильним алергеном. Перламутр може міститися в лаку для нігтів, тіні для повік або губній помаді.

Для догляду за шкірою бажано купувати гіпоалергенні креми, що містять вітаміни А, F, E. Вони благотворно впливають на стан шкіри і зменшують ризик виникнення симптомів алергії.

Ретельно вибирайте помаду для губ, вона повинна містити якомога менше ароматів і штучних барвників. Якісна гіпоалергенна помада взагалі не має запаху. Обов'язково перевіряйте термін придатності і звертайте увагу на його тривалість. Чим він довше, тим більша ймовірність вмісту в помаді високих доз консервантів.

Нерідко небажані реакції викликає туш для вій, оскільки одним з її компонентів є бджолиний віск, а це сильний алерген. Тому тим, хто страждає алергією на продукти бджільництва потрібно особливо уважно підходити до вибору туші.

Гострі реакції може викликати лак для волосся. При розпилюванні його частки надовго залишаються в повітрі, проникають в легені, потрапляють на слизову оболонку носа і очей і здатні викликати напади задухи, чхання, слезотеча. Для купірування подібних явищ знадобиться випити антигістаминну таблетку, промити очі і скористатися краплями для носа. Надалі від використання лаку необхідно відмовитися.

3.7. Виникнення алергічних реакцій у косметологічному салоні

Можливими причинами алергії можуть бути деякі парфуми, губні помади, дезодоранти.

Сучасні парфуми мають складну формулу, елементи якої можуть діяти як алергени за контактним, інгаляційним і фототоксичним типом, останній з яких зустрічається найчастіше. Губна помада викликає ускладнення у вигляді хейліту, що проявляється у двох формах:

- сухість губ, зниження їхньої еластичності та вологості. Виникає внаслідок дії невідповідної губної помади, яка висушує. Ускладнення має неалергічний механізм розвитку;

- типовий хейліт з гострим печінням, сильною сверблячкою, запальним набряком і візикалізацією, тобто з яскраво вираженим алергічним механізмом розвитку.

Дезодоранти рідко спричиняють алергічні ускладнення, однак зустрічаються випадки контактного дерматиту від їх застосування, особливо в ділянці геніталій. Це зумовлено пухкою структурою шкіри та її підвищеною чутливістю в ділянці переходу у слизову оболонку.

Алергія є індивідуальною реакцією організму на певний подразник. Тому такою важливою є початкова бесіда з клієнтом, у ході якої з'ясовується наявність або відсутність у нього будь-яких змін шкіри, стан шлунково-кишкового тракту, наявність шкідливих звичок; назви фірм, косметичною продукцією яких клієнт користувався протягом попередніх років та який ефект це дало; які салони він раніше відвідував, з яким результатом. Необхідно встановити, чи любить клієнт засмагати, чи відвідує він солярій, чи застосовує сонцезахисні засоби.

Відомості, отримані в ході бесіди, записують у карточку клієнта.

Ці дані нададуть косметику неоціненну допомогу при визначенні тактики у вирішенні косметичних проблем, при виборі тієї чи іншої гами косметичних засобів і процедур.

При вживанні клієнтом перед візитом до салону гострої їжі, спиртних напоїв чи внаслідок стресової ситуації поза салоном може виникнути парадоксальна реакція на звичні, улюблені процедури. Тому косметик

повинен бути граничне уважним до кожного-го клієнта, незважаючи на те, нова це людина у салоні чи добре знайомий постійний клієнт.

При виникненні алергічних реакцій необхідно негайно припинити процедуру, видалити з поверхні шкіри залишки лосьйону, крему, фарби, змивши препарат струменем прохолодної проточної води. Осушивши вогнище ураження, поверхню змазують корти-костероїдним кремом.

У салоні обов'язково повинні бути антигістамінні препарати в ін'єкціях (супрастин, тавегіл, димедрол), а також ампульні форми кортикостероїдних препаратів (кеналог, дипроспан), одноразові шприци.

При виникненні неординарної ситуації клієнт має лежати у зручній позі; забезпечують доступ свіжого повітря; під рукою має бути склянка мінеральної води.

У салоні повинен бути апарат для вимірювання кров'яного тиску.

Від прикрих випадків із клієнтами не гарантований жоден найдосвідченіший фахівець, але зібраність, адекватна, професійна реакція, наявність, необхідних умов, препаратів, інструментів дасть йому змогу гідно вийти зі складної ситуації.

ВИСНОВКИ ДО ІІІ РОЗДІЛУ

Основні вимоги до косметичних засобів такі: відсутність токсичності, сенсibilізації, фототоксичної чи фотоалергічної дії. Вони не повинні сприяти дисхромії, а також не чинити канцерогенний та тератогенний ефект.

Найчастіше алергія на косметику з'являється у тих, хто має порушення ліпідного шару шкіри. Здорова шкіра всіляко перешкоджає проникненню в неї те, що неприпустимо. Неправильний догляд та деякі захворювання позбавляють шкіру її бар'єрної функції і тоді алергія стає частим гостем. Ми не зустрічаємо алергії у тих, хто використовує корнеотерапію – препарати для відновлення захисного шару шкіри.

Косметика існує вже тисячі років і, напевно, буде існувати, допоки живе хоч одна жінка. Але варто знати і вміти користуватись інформацією про

складові косметичних засобів і можливі побічні ефекти після їх застосування. Лише такий підхід дозволить уникнути шкідливих наслідків для здоров'я під впливом косметичних засобів.

При плануванні покупки крему необхідно скласти список небезпечних компонентів, які можуть міститись в кремі.

Звертати увагу на найменування товару, виробника, дату виготовлення, умови зберігання та строк придатності.

Звертати увагу на склад, який повинен бути вказаний повністю на етикетці, на українській чи англійській мові.

Звертати увагу на перші інгредієнти, так як вони складають основну масу. Тобто на першому місці стоїть компонент, якого більше всього, і на останньому – якого менше всього в складі крему.

Порівнювати список компонентів з Вашим «небезпечним» списком.

Якщо в складі присутні такі інгредієнти як парабени, парафін, вазелін, лаурил сульфат, діметикон, мінеральні олії, такі креми не варто купувати.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Алергія на косметику насамперед загрожує тим, у кого дуже чутлива шкіра, слабкий імунітет, астма, сезонна алергія або запальні захворювання шкіри (атопічний дерматит, екзема). Для них будь-який інгредієнт косметики може бути надто агресивним.

Відтак засоби догляду за шкірою таким людям потрібно підбирати дуже ретельно. А решті – стежити за реакцією організму та бути готовим замінити засіб, на який тіло реагує негативно. Бережіть себе та не дозволяйте моді вимагати жертв від вашого здоров'я.

Косметологам слід практикувати персоналізований підхід ще на етапі первинної консультації. Бесіда з клієнтом і ретельне діагностичне обстеження дозволяють їм точно визначити проблему, підібрати ефективні методи її розв'язання й виявити можливі протипоказання до косметологічних процедур.

Сучасна косметологія – це великі можливості. Ми пропонуємо різні

методи чищення шкіри обличчя, карбоксітерапію, лазерну епіляцію, фототерапію та ін.

Застосування консервантів у занижених концентраціях веде до неповного захисту косметичних засобів і навіть ще інтенсивнішого зростання мікрофлори. Також занижені концентрації можуть призвести до звикання мікрофлори до використаних консервантів, що у свою чергу унеможливить їх використання навіть у ефективних концентраціях.

Підвищені концентрації консервантів у складі косметичних засобів можуть викликати різні побічні ефекти (алергічні реакції, негативний вплив на шкіру та слизові оболонки).

Для запобігання цієї проблеми виробникам слід ретельно проводити мікробіологічний контроль сировини та готової продукції, підтримувати на високому санітарно-гігієнічному рівні стан виробничих потужностей підприємства, використовувати безпечні консерванти в оптимальних концентраціях.

На українському ринку косметичних засобів найчастіше зустрічаються консерванти, які містять такі активні компоненти: метилпарабен, пропілпарабен, бутілпарабен, бронопол, похідні ізотіазоліну, сорбінову кислоту, бензойну кислоту; триклозан.

Крім цих активних речовин-консервантів, трапляються випадки використання формаліну (35-40% формальдегіду), а формальдегід, як відомо, відноситься до сильних канцерогенів. Існує навіть пряма залежність зростання онкозахворювань від використання формальдегіду. Таким чином слід стежити, щоб косметичні засоби у своєму складі не містили формальдегід.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азбука краси і бадьорості / І.І. Перевозченко, М.А. Кодола, Н.В. Бабухадія та ін.; Упоряд. І.І. Перевозченко. К.: Урожай, 1994. 288 с. (Сер. «Сучасне село: культура, естетика, побут).
2. Алергія на косметику на обличчі, на очах: супутні симптоми, методи лікування та можливі ускладнення. URL: <https://eko.org.ua/alergiya-na-kosmetiku-na-oblichchi-na-ochax-%E2%80%8B%E2%80%8Bsuputni-simptomi-metodi-likuvannya-ta-mozhlivi-uskladnennya/>
3. Алергія на шкірі: лікування, симптоми. URL: <https://doc.ua/ua/news/articles/allergiya-na-kozhe-lechenie-simptomu>
4. Алергія. URL: <https://impuls24.com.ua/uk/alergiya/>
5. Алергія. Довідник захворювань. URL: <https://doc.ua/ua/bolezn/allergiya>
6. Аллергия и косметика. URL: <https://allergo.kiev.ua/allergiya-i-kosmetika.html>
7. Біловол А. М., Ткаченко С.Г. Медична косметологія : навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації. Вінниця : Нова книга, 2012. 384 с.
8. Губський Ю.І. Біологічна хімія: Підручник. Київ-Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. 508 с.
9. Дерматологія і венерологія: Підручник для мед. ВНЗ I-III р.а. Затверджено МОЗ / Степаненко В. І., Чоботарь А. І., Бондарь С. О. К.: ВСВ Медицина, 2015. 336 с.
10. Дерматологія, венерологія: підручник / [В. І. Степаненко, М. М. Шупенько, П. М. Недобой та ін.] ; за ред. В. І. Степаненка ; М-во охорони здоров'я України, Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. Київ : КІМ, 2012. 846 с. : кольор. іл.
11. Дерматологія. Венерологія : атлас для студентів старших курсів ВНЗ, лікарівінтернів, аспірантів, клініч. ординаторів, лікарів різних спеціальностей / О. І. Святенко [та ін.] ; за ред.: Т. В. Святенко, І. В.

Свистунова ; рец.: О. І. Денисенко, Л. А. Болотна = Dermatology. Venerology : atlas in Ukrainian and English languages / ed. by: prof. T. Svyatenko, prof. I. Svystunov. Вінниця : Нова Книга, 2020. 424 с.

12. Ефективний догляд за шкірою обличчя: 5 золотих правил. URL: <https://hmarochos.kiev.ua/2020/06/25/efektyvnyj-doglyad-za-shkiroyu-oblychchiam-5-zolotyh-pravyl/>

13. Ін'єкції краси – за чи проти? Ускладнення після косметологічних процедур. URL: <https://www.bsmu.edu.ua/blog/in%D1%94kchi%D1%97-krasi-za-chi-proti-uskladnennya-pislya-kosmetologichnih-proczedur/>

14. Калантаєвська К. А. Морфологія та фізіологія шкіри людини. К.: Здоров'я, 1965. 304 с.

15. Климишина, С.. Сучасна косметика: у пошуку «золотої середини». *Фармацевт-практик*. 2018. № 3. С. 42-44.

16. Клінічна косметологія: навч.-метод. посіб. для студентів вищ. навч. закладів. / О. В. Крайдашенко, О.О. Свинтозельский, О.А. Михайлик. Запоріжжя : [ЗДМУ], 2017. 80 с.

17. Клінічна косметологія: навч.-метод. посіб. для студентів вищ. навч. закладів. / О. В. Крайдашенко, О.О. Свинтозельский, О.А. Михайлик. Запоріжжя : [ЗДМУ], 2017. 80 с.

18. Компоненти косметики: Консерванти. URL: https://ua-iliveok.com/beauty/komponenty-kosmetyky-konservanty_68438i15890.html

19. Консерванти в косметиці. URL: <https://cherry-lady.com.ua/korisni-porady/316-konservanti-v-kosmetitsi>

20. Консерванти в косметиці. URL: <https://organic-store.in.ua/beauty/100-konservanty-v-kosmetytsi.html>

21. Косметологічні процедури. URL: <https://harmony-health.com.ua/service/cosmetology/kosmetologichni-protseduri/>

22. Краса та косметологія. Можливості та реалії : рекомендаційний список літератури / уклад. І. А. Каліниченко ; ЗДМУ, наукова бібліотека. Запоріжжя, 2021. 12 с.

23. Лебединець В. О., Казакова І. С. Актуальні тенденції розвитку ринку косметичної продукції в Україні. Сучасні досягнення фармацевтичної технології і біотехнології : зб. наук. пр. Харків, 2017. С. 125-128.
24. Лікувальна косметика в Україні: реалії та перспективи / Н. Б. Бурд [та ін.]. *Фармац. журн.* 2015. № 6. С. 19-28.
25. Меню при різних видах алергії. URL: <https://alergia.com.ua/menyu-pry-riznyh-vyдах-алергії>
26. Мойзріст О.М. Сам собі косметолог. К.: «Магазин», 2006. 304 с.
27. Основи здоров'я: Підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. / І.Д. Бех, Т.В. Воронцова, С.В. Страшко. К.: Видавництво «Алатон», 2015. 200 с.
28. Основи медичної косметології : навчальний посібник / Т.В. Проценко, Я.А. Гончарова [та ін.]; за ред. Т.В. Проценко; Донецький національний медичний університет імені Максима Горького Кафедра дерматології та косметології НІПО. Донецьк: Донбас, 2013. 334 с.
29. Парабени і консерванти в косметиці – чи треба їх боятися? URL: <https://cosibella.com.ua/PARABENI-I-KONSERVANTI-V-KOSMETICI-CHI-TREBA-IKH-BOIATISIA-blog-ukr-1560514545.html>
30. Поліщук Н.М. Основи здоров'я: підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Видавництво «Грамота», 2015. 240 с., іл.
31. Правильний підхід до ведення пацієнта рекомендації дерматокосметолога Наталії Макіші. URL: <https://www.zesignon.com/articles/statyi/taktika-vedenie-pacienta-rekomendacii-specialista-estet-portal.html>
32. Хімейчук Л. О., Сенишин Н. Ю., Буянова І. О. Сучасна косметологія як галузь медицини. *Галицький лікарський вісник.* 2014. Т. 21. № 1. С. 73-75.
33. Циснецька А. В. Сучасні технології, естетичні процедури та фізіотерапія в дерматології та косметології. Львів: Манускрипт, 2008. 176 с.

URL: <https://dnmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/zhurn-tors-%E2%84%96244-2020.pdf>

34. Шегедин М.Б., Нужна Т.О. / Дерматологія, венерологія та клінічна оцінка результатів лабораторних досліджень: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III рівнів акредитації. К. : Медицина, 2010. 502 с.
35. Efficacy and tolerability of 1% ciclopirox shampoo in the treatment of moderate-to-severe scalp seborrheic dermatitis: a multicenter, prospective, assessor- blinded trial / S. Veraldi et al. *Giornale Italiano di Dermatologia e Venereologia*. 2019. № 3 (154). P. 342-346.
36. Naldi L., Diphorn J. Seborrheic dermatitis of the scalp. *BMJ Clin. Evid*. 2015. Vol. 15. P. 1713-1725.
37. Zinc Therapy in Dermatology: A Review / M. Gupta et al. *Dermatology Research and Practice*. 2014. Vol. 14, № 6. P. 567-568.
38. Костинська Н. Є., Костинський Г. Б. Механізми дії активованого цинку піритіону. *Український журнал дерматології, венерології, косметології*. 2018. № 4. С. 53-56.
39. Brzezińska-Wcisło L. Choroby włosów i skóry owłosionej. Poznań : Medyczne, 2015. 292 s.
40. Mohammed H. A., Al-Lenjawi B., Mendoza D. Seborrheic dermatitis treatment with natural honey. *Wounds International*. 2018. Vol. 9, № 3. P. 36-38.
41. Potenza M. C. Le basi della dermatologia. Milano : Springer Science & Business Media, 2014. 366 p.
42. Antifungal activity of the piroctone olamine in experimental intra- abdominal candidiasis / F. M. Marques do Couto et al. *Springer Plus*. 2016. № 5. P. 468-477.
43. Antifungal activity of the piroctone olamine in vitro against Candida clinical isolates / F. M. Marques do Couto et al. *Experimental Pathology and Health Sciences*. 2016. № 8 (4). P. 35-36.
44. Bouillon C. Igiene e cosmesi dei capelli; tecniche estetiche. EMC

- *Cosmetologia Medica e Medicina degli Inestetismi Cutanei*. 2013. Vol. 10, Iss. 1. P. 1-11.

45. Kruglova L. S. Skin care products as a factor increasing patients' compliance with acne treatment. *Клиническая дерматология и венерология*. 2014. № 4. С. 75-82.

Додатки

Національний фармацевтичний університет

Факультет медико-фармацевтичних технологій

Кафедра косметології і ароматології

Рівень вищої освіти другий магістерський

Спеціальність 226 Фармація, промислова фармація

Освітня програма ОП Технології парфумерно-косметичних засобів

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Завідувач кафедри косметології і
ароматології**

Олександр БАШУРА

«04» квітня 2022 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Ані МАРГАРЯН

1. Тема кваліфікаційної роботи: Алергія на прийомі у косметолога

керівник кваліфікаційної роботи Інна БАРАНОВА д.фарм.н., професор

(прізвище, ім'я, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом НФаУ від “ 01 ” листопада 2022 року № 239

2. Строк подання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи _____

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи робота викладена на 56 сторінках машинопису і складається зі вступу, трьох розділів, списку використаних джерел, що містить 45 найменування, іноземна – 12. Обсяг основного тексту 51 сторінка

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) на основі вивчення спеціальної наукової літератури дослідити найпоширеніші алергени, специфіку проявів алергії, розкриття складу косметики та її вплив на алергічні реакції

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень):
рисунки – 5

таблиці – 0

6. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Розділ	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, посада консультанта	Підпис, дата			
		завдання видав		завдання прийняв	
1.	Інна БАРАНОВА, професор каф. КіА	04.04.22		04.04.22	
2.	Інна БАРАНОВА, професор каф. КіА	06.05.22		06.05.22	
3.	Інна БАРАНОВА, професор каф. КіА	01.06.22		01.06.22	

7. Дата видачі завдання _____ 04.04.22 _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів кваліфікаційної роботи	Примітка
1.	Огляд літературних джерел.	квітень	виконано
2.	Розробка методології дослідження.	квітень	виконано
3.	Сбір анамнезу у пацієнтів досліджуваної групи. Оформлення необхідної документації.	травень	виконано
4.	Розробка індивідуальних схем корекції. Підпис листа інформаційної згоди.	травень	виконано
5.	Інструментальні дослідження стану шкіри пацієнтів досліджуваної групи до впровадження схем корекції	травень	виконано
6.	Впровадження схем косметичного догляду	травень-листопад	виконано
7.	Інструментальні дослідження стану шкіри пацієнтів досліджуваної групи після впровадження схем корекції.	листопад	виконано
8.	Викладення основного матеріалу.	грудень	виконано
9.	Оформлення магістерської роботи.	грудень	виконано
10.	Оформлення документів до захисту.	січень	виконано

Здобувач вищої освіти

_____ Ані МАРГАРЯН

Керівник кваліфікаційної роботи

_____ Інна БАРАНОВА

ВИТЯГ З НАКАЗУ № 239
по Національному фармацевтичному університету
від 01 листопада 2022 року

Затвердити тему, керівника та рецензента кваліфікаційної роботи здобувачу вищої освіти заочної форми навчання факультету медико-фармацевтичних технологій НФаУ 2023 року випуску:

№ з/п	Прізвище, ім'я по батькові здобувача вищої освіти	Тема кваліфікаційної роботи (українською мовою)	Тема кваліфікаційної роботи (англійською мовою)	Керівник кваліфікаційної роботи	Рецензент кваліфікаційної роботи
49.	Маргарян Анні Едуардівна	Алергик на прийомі у косметолога	An allergy sufferer at an appointment with a beautician	проф. Баранова І.І.	проф. Кравченко В.М

ПІДСТАВА: службова записка завідувача кафедри про затвердження теми кваліфікаційної роботи, керівника та рецензента.

З оригіналом згідно:

Декан факультету медико-фармацевтичних технологій _____ О.І. Набока

ВИСНОВОК

**Комісії з академічної доброчесності про проведену експертизу
щодо академічного плагіату у кваліфікаційній роботі
здобувача вищої освіти**

№ 111301 від «26» січня 2023 р.

Проаналізувавши випускню кваліфікаційну роботу за магістерським рівнем здобувача вищої освіти заочної форми навчання Маргарян Анни Едуардівни, 6 курсу, _____ групи, спеціальності 226 Фармація, промислова фармація, на тему: «Алергік на прийомі у косметолога / An allergy sufferer at an appointment with a beautician», Комісія з академічної доброчесності дійшла висновку, що робота, представлена до Екзаменаційної комісії для захисту, виконана самостійно і не містить елементів академічного плагіату (копіляції).

**Голова комісії,
професор**

Інна ВЛАДИМИРОВА

9%

9%

ВІДГУК

наукового керівника на кваліфікаційну роботу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 226 Фармація, промислова фармація

Ані МАРГАРЯН

на тему: «Алергік на прийомі у косметолога»

Актуальність теми. Найчастіше алергія на косметику з'являється у тих, хто має порушення ліпідного шару шкіри. Здорова шкіра всіляко перешкоджає проникненню в неї те, що неприпустимо. Неправильний догляд та деякі захворювання позбавляють шкіру її бар'єрної функції і тоді алергія стає частим гостем. Ми не зустрічаємо алергії у тих, хто використовує корнеотерапію – препарати для відновлення захисного шару шкіри.

Практична цінність висновків, рекомендацій та їх обґрунтованість. Опрацьовано науково-популярну літературу та описано історію виникнення косметики, її склад та види. Досліджено склад косметичного засобу, виготовленого в Україні. Вивчено найпоширеніші алергени, специфіку проявів алергії. Розглянуто фактори, які обумовлюють якість косметики.

Оцінка роботи. Роботу виконано на високому професійному рівні, розв'язано поставлені цілі та впроваджено завдання дослідження. У роботі використано методологію наукового пізнання. Послідовно застосовані загальнонаукові методи: аналіз (проспективний та ретроспективний), синтез (порівняльно-порівняльний), а також приватно-наукові методи (клінічні, інструментальні, соціометричні, статистичні). Автором виконано весь обсяг досліджень: проведено дослідження функціональних показників шкіри, проведено обробку та аналіз отриманої інформації, складена база даних та вироблена її статистична обробка.

Загальний висновок та рекомендації про допуск до захисту. При проведенні експерименту Ані МАРГАРЯН продемонструвала гарні знання в сфері практичної косметології та справилась з поставленою задачею, виявивши при цьому здібності до проведення самостійних досліджень. Роботу рекомендовано до захисту

Науковий керівник:

проф. Інна БАРАНОВА

«09» грудня 2022 р.

РЕЦЕНЗІЯ

**на кваліфікаційну роботу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 226 Фармація, промислова фармація**

Ані МАРГАРЯН

на тему: «Алергік на прийомі у косметолога»

Актуальність теми. Приблизно 10-30% населення індустріального світу страждає від алергічних реакцій, а кількість таких осіб щорічно зростає. Алергенами, тобто речовинами, що провокують алергію, можуть бути певні харчові продукти, пилок, домашні тварини, побутова хімія, медичні препарати та інші чинники. Залежно від алергену, алергічна відповідь може проявитися у вигляді запальної реакції на тілі, чхання, сльозотечі та безлічі інших симптомів.

Теоретичний рівень роботи. У роботі наведено моніторинг спеціалізованих літературних джерел медичного, фармацевтичного і косметологічного профілю. Розглянуто основні аспекти профілактики виникнення алергічних реакцій на косметичні засоби. Складені індивідуальні карти клієнтів, пацієнти ознайомлені з протоколами проведення процедур. Проведена діагностика стану шкірних покривів із застосуванням біофізичних методів дослідження.

Пропозиції автора по темі дослідження. Враховуючи особливості підходу до профілактики виникнення алергічних реакцій, автором була наведена концепція досліджень, яка дозволила розробити індивідуальні ефективні й безпечні схеми корекції в умовах косметологічних установ. Вибрано об'єкти досліджень, які обумовлюють ефективність впровадження розроблених схем корекції в умовах косметологічних установ. Відпрацьовано основні методи досліджень, які дозволяють проконтролювати й довести ефективність впровадження розроблених схем корекції в умовах косметологічних установ.

Практична цінність висновків, рекомендацій та їх обґрунтованість. Після проведення курсу процедур у пацієнтів досліджуваної групи спостерігали позитивну динаміку клінічних та біофізичних показників шкіри.

Недоліки роботи. Відсутні публікації автора за темою роботи.

Загальний висновок і оцінка роботи. Робота виконана на високому професійному рівні, відповідає усім вимогам і може бути представлена в Державну екзаменаційну комісію для захисту.

Рецензент

проф. Віра КРАВЧЕНКО

«12» грудня 2022 р.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Витяг з протоколу
засідання кафедри косметології і ароматології НФаУ
№ 5 від 15 грудня 2022 року**

Голова: завідувач кафедри, доктор фарм. наук, проф. Башура О.Г.

Секретар: доц. Мартинюк Т.В.

ПРИСУТНІ: зав. каф., проф. Башура О.Г., проф. Філіпцова О.В., доц. Кран О.С., доц. Мартинюк Т.В., доц. Шмелькова К.С., доц. Петровська Л.С., доц. Алмакаєв М.С., ас. Миргород В.С.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Про представлення до захисту в Екзаменаційну комісію кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти випускного курсу НФаУ 2023 року випуску

СЛУХАЛИ: Про представлення до захисту в Екзаменаційній комісії кваліфікаційної роботи на тему: «*Алергик на прийомі у косметолога*» здобувача вищої освіти випускного курсу НФаУ 2023 року випуску Ані МАРГАРЯН
Науковий (-ві) керівник (-ки) проф. Інна БАРАНОВА
Рецензент проф. Віра КРАВЧЕНКО

УХВАЛИЛИ: Рекомендувати до захисту кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти 6 курсу 016 групи Ані МАРГАРЯН
(прізвище, ім'я)
на тему: «Алергик на прийомі у косметолога»

Голова

завідувач кафедри,
доктор фарм. наук, проф.

(підпис)

Олександр БАШУРА

Секретар

доцент

(підпис)

Тетяна МАРТИНЮК

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

Направляється здобувач вищої освіти Ані МАРГАРЯН до захисту кваліфікаційної роботи
за галуззю знань 22 Охорона здоров'я
спеціальністю 226 Фармація, промислова фармація
освітньою програмою Технології парфумерно-косметичних засобів
на тему: Алергік на прийомі у косметолога

Кваліфікаційна робота і рецензія додаються.

Декан факультету _____ / Ольга НАБОКА

Висновок керівника кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти Ані МАРГАРЯН продемонструвала гарні знання в сфері практичної косметології та справилась з поставленою задачею, виявивши при цьому здібності до проведення самостійних досліджень.

Керівник кваліфікаційної роботи

Інна БАРАНОВА

«09» грудня 2022 р.

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу

Кваліфікаційну роботу розглянуто. Здобувач вищої освіти Ані МАРГАРЯН допускається до захисту даної кваліфікаційної роботи в Експертній комісії.

Завідувач кафедри
косметології і аромології

Олександр БАШУРА

«15» грудня 2022 р.

Кваліфікаційну роботу захищено
у Екзаменаційній комісії

« ____ » _____ 2023 р.

З оцінкою _____

Голова Екзаменаційної комісії,
доктор медичних наук, професор

_____ /Наталія БЕЗДІТКО/